Bărbi

de sezon

în prezentarea

Victor Hugo
I. L. Caragiale
Gh. Brăescu
Tudor Mușatescu
Mircea Ștefănescu
Tudor Măinescu
Valeriu Mardare
N. Garais
Mircea Rareș
Ion Joardă
I. I. Silvestru
Radu Movilă
Vl. Bunea
Gh. Radu

BĂRBI DE SEZON

culegere prezentată de Ion Voroavă

BUCUREȘTI
1943

MOTTO

Nu cu intenţie trădăm de cele mai multe ori, ci din slăbiciune...
(La Rochefoucauld)

P R E F A Ț Ă

Dacă ar fi să-l ascultăm pe marele La Bruyère, ar trebui să zicem ca şi dânsul:

„Omul s'a născut mincinos... Adevărul este simplu şi naiv; deaceea vrea luciu şi ornament. Adevărul nu aparţine omului ci, ca să spunem aşa, el vine din cer, în toată perfecţiunea lui. Omului nu-i plac decât lucrurile făcute de el, ficţiunea, fabula.

Uitaţi-vă în jurul vostru: toţi modifică, umflă, încarcă, din grosolănie şi din prostie. Intrebaţi pe cel mai cinstit om dacă tot ce spune e adevărat, *dacă nu se surprinde uneori transformând şi uzând de vanitate şi de uşurinţă şi dacă, pentru a povesti mai frumos, nu i se întâmplă adesea să adauge un fapt pe care îl relatează, un amănunt care lipseşte.*

S'a întâmplat azi un lucru, aproape sub ochii noştri; o sută de persoane care l'au văzut îl povestesc într'o sută de chipuri diferite"...

Tot La Bruyère ne arată, în altă parte, o convingere de înţelept pe care mulţi o împărtăşesc şi nespus de bine ar fi ca şi mai mulţi s'o împărtăşească:

„Rareori regretăm când vorbim puţin, foarte des când vorbim prea mult"!.„

Invăţământul ar fi, deci, la îndemâna oricui.

Dar la Rochefoucauld, la rândul său adânc cunoscător al sufletului omenesc, adăoga:

„Nu cu intenţie trădăm de cele mai multe ori, ci din slăbiciune".

Slăbiciunea — aceasta este şi calea ce o au deschisă înaintea lor uneltitorii, aceasta este şi nădejdea lor de a rupe din trunchiul solidarităţii neamului cât mai numeroase mlădiţe.

Iată ce au înțeles inamicii reînălțării românești. Iată ceeace trebue să înțeleagă deopotrivă orice român.

Pe frontul de luptă stă ochiul ager și arma de veghe a ostașilor.

Pe frontul intern stau strajă, alături, toate inimile și tot ce este suflare cu adevărat românească.

In vreme ce pe front vârful baionetelor scrie în cartea neamului pagini de jertfă și de glorie, acțiunile de destrămare pe care vrăjmașii noștri le încearcă înlăuntrul țării se prăbușesc, rând pe rând, în fața zidului de neclătinat al solidarității naționale.

Iscoadele dușmanilor nu caută, bărbătește, locurile primejdioase ale zonelor de bătaie.

Pe căi întortochiate, meștere și ferite, ele fac însă tot ce pot pentru a zădărnici unirea, încrederea și munca noastră clăditoare pe nouile temelii așezate de sacrificiul ostașilor eroi.

Dar câți oare sunt cei ce nu-și dau seama că, ascultând șoapta sau urmând îndemnul iscoadelor dușmane, își înjunghie pe la spate fiul, fratele, soțul sau părintele care îi apără cu arma în mână, încrezători în Dumnezeu și în cei de acasă?

Sunt puțini, fără îndoială, printre noi, cei cu minte atât de întunecată.

Sunt multe, în schimb, iscoadele de care vorbirăm și fără număr — și neostenite — sunt mijloacele lor de zăpăcire a minților.

Aceste constatări au dat ghes scriitorilor noștri să arate în slova lor colorată și biciuitoare, primejdiile „alarmismului" și „svonurilor" — căile obișnuite pe care meșterii plătiți ai propagandei inamice umblă să atragă oamenii ce se lasă amăgiți, spre a-i face unelte.

Invențiile vrășmașilor, gogoșile și fantomele lor bune de ispitit sau de speriat copiii, s'au dovedit a nu prinde rădăcini în spiritul sănătos al poporului nostru.

Toate gogorițele mincinoase, toate „bărbile de sezon" care s'au silit să răspândească panica, grijile și spaima printre noi, n'au izbutit să culeagă cel mai adesea, decât râsul sau disprețul.

Mânuitorii condeiului au aflat astfel bogate isvoare de inspirație în refuzul opiniei publice de a face jocul măsluitorilor adevărului.

Desigur scriitorii nu au uitat nici pe cei ce s'au dovedit uneori, mai „slabi de înger".

Fiindcă nici aceştia nu lipsesc.

Cei cu cugetul tare, nu au a se teme. Cei pe care îi numim „slabi de înger" au însă datoria să fie cu ochii în patru.

Nimic de mirare că mânuitorii slovei literare află, printre aceştia de urmă, „subiecte grase"... Nimic mai firesc că biciul ironiei lor, pe aceştia nu-i iartă.

In ce privește felul cum se culeg știrile-„bombe" și sursele de unde acestea vin cel mai adesea, nemuritorul Caragiale ne-a dat o pagină de minunat humor în schița „Reportaj", un fel de precursoare a genului.

Eroul caragelian, reporterul Caracudi care prindea muște'n Cișmigiu și le aducea de acolo, la redacție, în chip de știri senzaționale, astăzi din fericire nu mai există în presa românească, gata cea dintâiu să înfiereze asemenea metode. Și el și metodele lui au murit, aci, pentru totdeauna. Dar urmașii lui Caracudi au trecut în stradă și cafenea, pe la colțurile umbrite și prin locurile dosnice; de acolo ei împart fanteziile și veninurile pe care le produc singuri sau care le sunt transmise, binevoitor, de alții, adică de agenții și profesioniștii discordiei.

In puținii, așa dar, care din lipsă de bărbăție și din frică — au înțeles să se lase folosiți ca unelte ale ticluitorilor de știri false, scriitorii noștri au fost pe drept cuvânt ispitiți să vadă eroi de comedie, demni de a fi arătați cu degetul și de a fi supuși batjocurii generale, pentru a se rușina și a se pocăi.

„A pune barbă", adică a înșela bunacredința naivilor, „a pune barbă" adică a trage cacialmale pe seama credulilor, pentru a râde apoi de ei, va rămâne un termen de rușine întors tocmai împotriva celor care — nu fără vulgaritate — îl practică.

Alcătuite din firele încâlcite ale minciunii și farsei, „bărbile" s'a dovedit că le poartă, până la urmă, tocmai mincinoșii și farseurii, agitați în fiecare sezon de noui basme și de noui năluci.

„Bărbile de sezon", încercările periodice de a zăpăci și batjocori bunul simț comun și buna ordine a minților, cad și năpârlesc tot mai mult atunci când intervine pana incisivă a scriitorilor. Fulgerând prostia și înfierând tentativele de destrămare, rolul acestora în opera de luminare și de trezire a conștiințelor, își dovedește încă odată eficiența.

Astfel, literatura socială, se îmbogățește astăzi, cu o serie de lucrări în versuri, proză și teatru, din care am și ales câteva, adunându-le sub aceste coperți.

Ca să fie sub ochii unora. Spre învățământul sau întremarea altora. Și pentru călirea și voioșia inimii cetitorlor.

R E P O R T A J

de I. L. CARAGIALE

„Revolta Naţonală" apărea sub direcţia mea acum vreo cincisprezece ani, pe vremea cabinetului Brătianu. Era o gazetă eminamente combativă, făcând crâncenă opoziţie.

Tăria noastră nu stetea atât în articole de fond sau în polemici, cât în informaţiuni de senzaţie ţesute cu observaţiuni veninoase. Turburasem şi pe public, şi pe politicieni, şi mai ales pe confraţi, cu descoperirile celor mai intime secrete ale culiselor politice, sociale şi chiar familiale. Poliţia înnebunea căutând în zadar să afle izvorul ştirilor „Revoltei".

Şi ce simplu lucru! Toate le aflam dela o damă din societate, care le lua într'adins pentru noi dela un stâlp al puterii, un om foarte de sus. Câte trele părţile erau interesate să lucreze cu cea mai perfectă discreţiune: bărbatul de stat îşi exercita prin canalul nostru micile răutăţi şi marile intenţiuni; dama câştiga frumos dela noi, iar noi ţineam recordul gazetelor bine informate. Oricine ar fi cetit însă cu destulă luare aminte foaia noastră ar fi trebuit măcar să bănuiască: pe câtă vreme pe toţi oamenii dela putere îi tratam cu ou şi cu oţet, pe bărbatul nostru de stat îl malratam cu zahar şi cu apă de trandafir.

Dar, din nenorocire, izvorul informaţiilor a trebuit să ne sece odată. Bărbatul de stat a căpătat misiunea pe care o vâna de mult şi a părăsit capitala; astfel, am rămas — dama, dezolată fără bunul ei amic, iar noi, şi mai dezolaţi, fără informaţii. A voit dama să ne servească cu ştiri din alte izvoare; dar au început să plouă desminţirile, şi confraţii s'au pornit să-şi verse focul asupra „Revoltei" care, fără nici un scrupul... mincinoşi!.., infami!... caraghioşi!" în fine toate graţiozităţile de cari sunt capabili nişte confraţi geloşi de un îndelung succes.

Atunci, am luat un reporter special.

Câteva zile am scăpat de desminţiri şi de invectivele confraţilor... Da! dar ce informaţii, Dumnezeule! Judecaţi singuri:

„Azi s'a ţinut un consiliu de miniştri, la ministerul de interne".

„Primul ministru va pleca mâine Sâmbătă la Florica. Probabil că se va întoarce Luni sau Marţi, dacă nu se va hotărî să rămână acolo mai multe zile".

„D-l ministru al cultelor a lucrat eri, Miercuri, cu M. S. Regele".

„Aflăm cu plăcere logodna d-lui Alexandru Popescu, vechi funcţionar, cu doamna Alexandrina Ionescu, mama tânărului poet Horaţiu Ionescu, impiegat la biroul de servitori de pe lângă Prefectura Poliţiei Capitalei. Toate urările noastre de fericire junei perechi".

„După cererea doamnelor Tudoriţa Ştefănescu şi Fani Teodorescu, s'au permutat, întâia în postul de moaşă la plasa Z... în locul celei de-a doua, iar cea de-a doua în aceeaşi calitate la plasa X... în locul celei dintâia".

Când a intrat reporterul meu de dimineaţă, l-am întâmpinat spunând:

— Domnule Caracudi, nu merge aşa! Cu informaţiuni ca ale dumitale, dăm de mal gazeta. Informaţii sunt astea? Fireşte că s'a ţinut azi un consiliu de miniştri, fiindcă acolo în fiecare Joi se ţine câte unul!... Fireşte că primul ministru va pleca Sâmbătă după regulă, la Florica, ca în toate Sâmbetele, şi se va întoarce, iar după regulă, ori Luni, ori Marţi, ori Miercuri, ori în altă zi!... Fireşte că ministrul cultelor a lucrat ieri la palat, fiindcă Miercurea este ziua fixă de lucru a acestui secretar de stat cu Regele!... Şi pe urmă... Ce-mi pasă mie de logodna junei Alexandrina!... ce interes poate avea pentru cetitorii noştri permutarea moaşelor dumitale!... Ce? vrei să omori „Revolta", nene?... spune!

— Ba nu!

— Atunci!... Mie îmi trebuesc, domnule, informaţii politice de senzaţie.

— Dacă nu sunt, domnule director...

— Trebuie să fie!... Altfel, cu regret, amice, nu eşti bun de noi!

— Am înţeles, domnule director.

— Pleacă, aleargă! Vâră-te peste tot, în lume, în localuri publice şi oficiale, în cercuri politice; scotoceşte, miroase, află, află, află!

D. Caracudi a plecat foarte hotărît. Peste câteva ceasuri, pe seară, se întoarce mândru. Avea dece. Aflase lucruri cu deosebire interesante dela un personaj politic, al cărui nume nu vrea să-l spună. Intre altele, iată:

1. O mare neînțelegere în sânul consiliului de miniștri;

2. O criză ministerială iminentă;

3. Intenția guvernului de a spori efectivul armatei și anii de serviciu;

4. Sgomote despre un grav incident diplomatic;

5. Un divorț scandalos în lumea mare.

— Ei, ai văzut?... Cine e amicul care ți-a comunicat toate astea.

— Asta nu se poate, răspunse Caracudi; am dat parola de onoare să nu-i spun numele. Dealtminteri, dacă ar afla că l-am trădat, nu mi-ar mai spune nimic altădată.

— Bravo, domnule Caracudi! frumoasă recoltă. Așa da! dă-i înainte! dumneata ai apucături americane; vei avea un frumos viitor ca ziarist român.

Și în adevăr, pe fiece zi reporterul a mers progresând, așa încât, în scurt timp, „Revolta", compromisă oarecum în ultimile două săptămâni, se ridică la vechiul ei nivel de popularitate, ba chiar mai sus. Niciodată atâta succes... Bravul meu Caracudi! De exemplu:

Putem spune, din sorginte autorizată, că ieri s'a petrecut la palat o scenă care caracterizează situațiunea întreagă ca imposibilă de susținut. Guvernul e pe ducă. La ediția de seară amănunte.

Apoi, la ediția de seară:

Se știe că Regele de mult își dă seama de starea nenorocită în care a ajuns țara, și nu va pierde nici o ocazie pentru a-și manifesta nemulțumirea față de guvernul vizirului. Regele pândea de mult momentul când să spună verde șefului colectivității ce crede despre această politică descreerată. Astfel, ieri, când vizirul a mers la obișnuita audiență, Regele s'a închis cu dânsul în cabinetul de lucru, luând cele mai stricte precauțiuni a nu fi auzit de nimeni, și i-a tras vizirului o săpuneală numărul unu, făcând critica amănunțită și foarte aspră a acestei politice, care consistă în a tolera „jafuri, asasinate și procese scandaloase", după propria expresie a vizirului.

Tot timpul, vizirul a tăcut cu ochii în pământ, galben la față ca un cadavru.

La sfârșit, Regele, arătând că situația a devenit intolerabilă pentru țară și pentru Coroană, a spus răspicat:

Nu mai merge, domnilor, nu mai merge!

S'a observat chiar de servitori aerul plouat al vizirului la ieșirea din palat.

De prisos a mai spune ce succes a avut gazeta nostră seara. Ediția pentru capitală s'a epuizat în câteva momente, așa că am fost siliți să tragem încă o mie de exemplare (încă trei, am spus noi a doua zi).

— Al dracului Caracudi! gândeam eu. De unde la află? Trebuie numaidecât să știu de unde le află.

Toate stăruințele mele pe lângă el au rămas infructuoase; peste putință să aflu sorgintea de unde căpăta atâtea știri. Incăpățânarea lui m'a scos din răbdări. M'am hotărît să-i dejoc rezistența, smulgându-i secretul într'un mod fie chiar nedemn.

A doua zi, o zi încântătoare de toamnă, reporterul mi-a spus de dimineață:

— Mi se pare că pentru ediția de seară o să am o informație în legătură cu cea de ieri, cu scena dintre Rege și vizir. Adineaori când veneam încoace, am văzut pe vizirul intrând iar la palat... Să vedem... Mă duc... Mă'ntorc într'un ceas cu informația...

— De astă dată trebuie să te prinz! am zis în gândul meu, și imediat mă luai pe urmele lui mai discret decât un bătrân detectiv.

Caracudi, fără a bănui câtuși de puțin, ieși pe bulevard în calea Victoriei. Un moment se opri la fereastra unei prăvălii de galanterie; apoi, urmă înainte cu pas potolit. Ajungând în colțul stradei Nouă, se opri la Capșa, așezându-se afară la o mesuță. Eu stam în colțul otelului Boulevard. Vreo douăzeci de minute m'a ținut așa, el pe scaun și eu în picioare... S'a sculat și a apucat spre palat. După el... Dar, din nenorocire... în dreptul lui Oteteleșeanu, la deschizătura largă a pieței Teatrului, l-am pierdut din ochi în mulțime... Caut în sus, caut în jos: nicăeri... S'a suit desigur în vreun otel, unde are întâlnire cu omul lui — vreun deputat, senator... ori știu eu? Când mă desperasem și porneam să mă întorc la redacție, cu gândul a reîncepe jocul la prima ocazie, iată-l pe omul meu că iese din prăvălia de specialitate a Regiei cu un pachețel în mână... Și-a luat tutun! Apucă tot în sus spre palat... După el... Dar, trecând pe dinaintea tutungeriei, mi-arunc ochii să văd dacă nu e cineva acolo cu care să fi comunicat... In prăvălie, nimeni, afară de vânzătoare și impiegatul. Trecând pela palat, Caracudi taie drumul, salută pe cineva dela fereastră și urmează domol înainte. Ajungând și eu în fața palatului, trag cu ochiul și văd la geam un tânăr ofițer de roșiori... Caracudi își ia seama mai încoa de Episcopie; se întoarce în loc și pornește înapoi... Mă ascunz repede într'un gang. Trece la vale... ies după el la potrivită distanță, ținând ochii la pălăria lui cenușie ca argintul. In dreptul palatului pălăria cenușie salută iar.. Iar ofițerașul...

— Nu cumva?... gândesc eu.

Reporterul apucă la dreapta pe lângă grădinița palatului... în strada Sf. Ionică... După el... In intrarea Rosetti... In Cișmigiu... Trece puntea... Merge drept la bufet... Eu stau

ascuns lângă movilă şi nu-l iert din ochi... Bea cafea şi fumează din tutunul cel proaspăt. De sigur aci are întâlnire cu omul dela care ia informaţiile... Il aşteaptă... Il aştept şi eu... Reporterul scoate blocul din buzunar şi scrie... E o vreme splendidă, şi grădina, sub cerul limpede de toamnă, e mai frumoasă ca totdeauna. In aer linişte; ici şi colo pică încetinel frunze galbene, învârtindu-se în clipe largi până la pământ în jurul coadelor veştejite, şi de departe s'aude glas de lebădă...

Dar omul meu a isprăvit de scris; plăteşte, se scoală şi apucă spre locul unde mă aflu... Mă dau binişor pe după movilă. Porneşte spre intrarea Rosetti înapoi. După el... Iese prin strada Brezoianu... Suie bulevardul... Acum grăbeşte pasul... şi eu pe al meu... Unde mă duce?... Să vedem...

La redacţie... Intră... Dau fuga. Când intru, Caracudi scoate blocul.

— Ei? întreb eu.

— Stăi să vezi! răspunde cu un zâmbet triumfător, şi-mi pune îndată sub ochi, cu indicaţia caracterelor „compacte" de întrebuinţat, următoarea informaţie:

„Am dat aseară o informaţie relativă la scena petrecută ieri la palat între Suveran şi vizirul. Astăzi suntem în poziţiune a da, din acelaş izvor autorizat, amănunte asupra urmării acelei scene, cari stau în legătură cu sgomotele înregistrate de noi despre o iminentă criză ministerială.

„Astăzi, vizirul, cu aerul foarte abătut, a urcat treptele palatului pe la 9 dimineaţa. Regele l-a făcut s'aştepte mai mult de o jumătate de oră în anticameră. In vremea aceasta, servitorii şi ofiţerii de serviciu au observat că vizirul ofta adânc gândindu-se la frumoasele zile dela Aranjuez, când tăia şi spânzura, bucurându-se de încrederea fără margini a Suveranului, care acum, domirit — mieux vaut tard que jamais — îi întoarce spatele ca unui lacheu, de serviciile căruia stăpânul este absolut nemulţumit, şi pe care vrea să-l dea afară, ca pe orice lacheu netrebnic.

In fine, Suveranul, primind pe vizir în cabinetul de lucru, i-a repetat aceleaşi imputări asupra intolerabilei situaţiuni. Vizirul tremurând şi cu glasul plin de lacrimi, a zis:

— Atunci, Sire, nu mai rămâne alta de făcut decât...

— Decât? a întrebat Suveranul.

— Decât...

Şi neputând pronunţa cuvintele: „...să-mi dau demisia şi să mă retrag în viaţa privată..." s'a pornit pe plâns, ca o babă bătrână copleşită de parapon.

Precum se vede, zilele politicii de jafuri, asasinate şi procese scandaloase sunt numărate. Nu va mai fi vorba de astădată de o remaniere ministerială parţială, de o cârpeală

după cunoscuta sistemă vizirală, ci de prăbuşirea completă a şandramalei colectiviste.

— Bravo, dragă Caracudi! am strigat eu. Eşti mai tare decât puteam să-mi închipuesc! Tu eşti norocul „Revoltei Naționale"!... Decât... să-mi dai voie să-ți spun că acum știu...

— Ce?

— Izvorul de unde capeți informațiile... Il cunosc...

— Aş!

— Pe ce te prinzi?

— Pe ce poftești

— Pe un dejun la Iordache... Primești?

— Primesc, zice Caracudi, sigur că mă bea.

— Vrei să-ți spun de unde?

— De unde?

— Vino'ncoace...

Il trăsei atunci la o parte, în cabinetul meu de director, închizând uşa cu mai multă precauție ca Regele când vrea să vorbească vizirului, şi-i şoptii răspicat privindu-l diabolic până'n fundul ochilor:

— Din Ciş-me-giu!

Caracudi se făcu mai galben ca vizirul din informația lui. Dar... si augur augurem — strângându-i mâna cu efuziune, mă grăbii să-i adaug:

— Nu face nimic asta!... Sunt foarte mulțumit de serviciile tale... „Revolta" fără ele n'ar plăti o para chioară, cu toate articolele și foiletoanele noastre... Hai să dejunăm!

Am dejunat. Caracudi clipea din ochi foarte mulțumit.

— Mă rog ție, l-am întrebat eu la cafea, după ce-i spusesem itinerariul lui de dimineață în toate amănuntele — mă rog ție, când e vreme bună ca astăzi, înțeleg; dar cum faci când e vreme rea?

— Când e vreme rea?... stau acasă.

— Mai bem o înfundată? Asta o plătesc eu.

Știu c'am râs!... Am plătit, el dejunul și eu suplimentul, și ne-am întors foarte veseli la redacție.

— Trei ceasuri!... Caracudi! strig eu; repede după informații! caută-le cât mai senzaționale!

— La moment! răspunse bravul meu reporter și pleacă grabnic spre palat.

Eu rămân în odăița umbroasă a redacției să-mi scriu articolul de fond: Ce gândeşte Suveranul?... Să vedem, ce poate gândi Suveranul?

Moiu pana în călimări şi, picotând cu capul plecat pe masă mă gândesc... mă gândesc...

Ce vreme splendidă!... Ce frumoasă trebuie să fie grădina acum către seară sub cerul limpede de toamnă... Ce linişte în aer!... Par'că văd cum pică încetinel ici şi colo frunzele galbene, învârtindu-se în clipe largi până la pământ în jurul coadelor veştejite... şi par'că de departe auz glas de lebădă...

Al dracului Caracudi!...

Ia să vedem acum: ce gândeşte Suveranul?

VERSURI

C U V Â N T U L

de VICTOR HUGO

Bravi oameni, luați seama la cele ce vorbiți !...
Dintr'un cuvânt pe care în treacăt'l'asvârliți,
Răsare tot: și ura ca și nenorocirea!
Eu știu, n'o să mă credeți și-o să-mi obiectați
C'aveți prieteni siguri, vă sunt aproape frați,
Și că vorbiți în șoaptă. Așa ne este firea !
Dar ascultați: acasă la tine sau oriunde,
Cu uși închise, fără un altul să asculte,
Ai spus slab la ureche, cu ton misterios,
Celui mai bun prieten, celui mai credincios,
Ai murmurat, îți vine să crezi că ai tăcut,
In fundul unei pivniți ascunse sub pământ,
Doar un cuvânt! Ești sigur că n'a fost ascultat
Cuvântul spus în șoaptă 'n loc surd, întunecat.
Dar cum l-ai spus, îndată el fuge, se repede
Afară, sare, aleargă, ce bine drumul vede!
Pășește, — are picioare și un baston în mână,
Și pașaport... Pantofii îi sunt din piele bună,
Iți scapă, fuge, zboară, nimic nu îl oprește,
Iată-l pe străzi, prin piețe, prin porturi cum gonește.
Fără vapor sau barcă el trece peste ape,
Pe unde umblă obsearvă fără nimic să-i scape,
Are aripi, străbate 'n văzduh ca o săgeată,
Și 'n fine se oprește deadreptul la o poartă.

Perfect cunoaşte locul! Deschide, urcă scara,
Şi intră în odaie de cum se lasă seara.
Aici spune fatidic și batjocoritor:
„Eu am ieșit din gura cutărui muritor".

Ce-ai câştigat cu asta om searbăd, suflet mic?
Cuvântul spus de tine e-acum la inamic !...

Traducere de MIRCEA RAREȘ

DOMNUL CARE ȘTIE TOATE

de TUDOR MĂINESCU

Domnul care știe toate
Care dă comunicate
Care are informații
Sigure dela Legații
Și le'mparte orișicui
Fără-a fi cerute, nu-i
Cum ați crede, serios —
E un caraghios

Domnul ăsta, care știe
Ca Von Keitel strategie
Și care'n diplomație
E mai tare de o mie
De ori, azi, ca Ribbentrop
Nu știu dacă are-un scop
De-i așa de mincinos —
E un caraghios

In tramvai de te găsește,
Lângă tine stă — firește —
Și începe să-ți șoptească
Tare-așa, ca să trezească
Pe ceilalți de prin prejur...
Nu zic chiar, ca să-l înjuri
Insă spune-i-o ritos:
Ești un caraghios

Dacă-ar fi adevărate,
Lucrurile denunțate,

Le-am cunoaște și noi, vere
Chiar de n'am fi la putere.
Și le-am fi simțit și noi
Că e vreme de răsboi.
Haide, iute, dă-te jos
Ești un caraghios

La bodegă când el vine
Se apropie de tine
Și turnând din sfertul care
L'ai plătit, îți spune tare:
Toate dragă s'au scumpit!...
Spune-i: fiindcă m'ai ciupit
Și-ai trăit fără folos
Nu fii caraghios.

Ia muncește și câștigă
Nu pune de mămăligă
Când te-apuci și tu de treabă
Ia aleargă și întreabă,
Ia agită-te, fii om
Lasă-l dracului de rom
Și de vin năbădăios
Nu fii caraghios.

Este scumpă viața? fie
N'o scumpi cu trândăvie
Sânt necazuri? Sânt. Sânt multe
Cine stă să le asculte
Cine le mai ține cont.
Când ostașii, azi, pe front
Luptă greu și glorios.
Ești un caraghios

Lasă-te de clevetire
Că e timpul de oștire.
Lasă-te de lenevie,
Că e timp de vitejie.
Suferă și tu ca noi
Că e vreme de răsboi
Fii odată de folos
Nu fii caraghios.

Spunc-i astfel cetăţene,
Când îl vezi clipind din gene
Şi când vine cu mistere
Smulse din înalte sfere.
Zi-i aşa dela obraz
Nu fă niciodată haz
Şi nu-l lua în serios
E un caraghios.

DOINA SVONULUI

de ION JOARDĂ

Foaie verde lobodă,
Gura lumii-i slobodă.
Și iar foaie de mesteacăn,
Spune svonului să stea, că'n
Inima românului
Nu este leagănul lui.
Și urechea țării mele
Nu-i cuibar de șoapte rele.
Svonurile cu toptanul
Le împrăștie dușmanul
Și în timp ce frații tăi
Luptă cu dușmanii răi.
Te ațâță să te superi
Că nu poți orice să cumperi,
Că nu-i bine ca'nainte,
Când mâncai curcan cu linte...
Svonul este ca un șarpe'n
Rămuretul unui carpen:
Lin foșnește și tu crezi
Că sunt pasări prin livezi.
Se strecoară printre crengi
Să-i asculți șoaptele'ntregi.
Din copac el șuieră
Și tu crezi că fluieră
Pasările cântătoare
Sub o ramură de soare...
Dar n'apuci să zici nici pește,
Că svonul te și pocnește.
Și n'apuci să zici nici pușcă,

Fiindcă șarpele te mușcă
Și-ți lasă minea bolnavă,
Încărcată de otravă
Și te umple de minciuni
Ca s'ajungi printre nebuni,
Să te râză pân' și plozii,
Să stai la cot cu nărozii
Și de fiece pogon
Să nu iasă grâu, ci svon!

Svonul urâcios ca zgaiba
Duce-s'ar pe veci la naiba!

C U R C A N U L

FABULĂ

de VALERU MARDARE

In curtea unui gospodar
   Om muncitor, iar nu hoinar —
Din satul Măgura Poenii
Trăiau mai multe orătenii
O viață dulce, ca în rai...
Pe om, oricând îl căutai,
Venea de paseri să mai vadă,
Le aducea căușul ras
Și le chema c'un vesel glas
Așa precum ar face-un tată!
Umbla moțata înfoiată
Cu puișorii după ea —
Cocoșul falnic se rotea,
Iar rațele, în balta plină,
Se bălăceau ca'ntr'o piscină
In ciuda gâştei depe mal
Care făcea mereu scandal,
C'așa e felul ei să fie:
Nu poate fără gălăgie!...
Un trai mai bun ca ăsta, rar:
Omul n'avea nici calendar

Că'n orice zi de sărbătoare
Să vie'n curte, să omoare
Fie-o găină, fie-un pui
Să aibă — ştiţi — pe masa lui
Duminica... ceva în oală!
Deci, viaţa se scurgea domoală...
Când deodată, năpristan,
Sosi un oaspe — un curcan!
Era'ntr'o zi de dimineaţă
Când omu'ntors din târg, din piaţă,
Aduse pe acest erou
De a rămas curtea tablou!
— Să ştii s'a repezit moţata —
Că traiul nostru bun e gata!
Ne-a pus jupânul vr'un gând rău,
Ne bagă slugi la nătărău!...
De-acum curcanul e mai mare —
Iar noi nici apă, nici mâncare!
...Curcanul, biet, habar n'avea:
El prin ogradă se plimba
Mai amărît ca niciodată.
Dar curtea-i răsvrătită toată:
— Ce îngâmfat e dumnealui!... —
Ţipa strident de tot un pui
Şi isonu-i ţinea o raţă:
— Mi-e şi lehamite de viaţă!
Aveam o baltă, balta mea —
Desigur că mi-o va lua
Ca să se scalde numai dânsul! —
Iar pe cocoş 'l-îneacă plânsul:
— Mă simt slăbit şi chiar bătrân
Să mai dau piept cu-acest hapsân!
Uitaţi-vă ce mândru calcă
De-i tremură trei guşi sub falcă!
Desigur şi-a făcut vr'un plan
Ca să m'alunge pe maidan
Şi să rămâe el stăpânul...
Nu ştiu ce-o fi păţit jupânul,
Dar cred că nu am meritat,

Să fiu chiar astfel detronat!... —
— Să facem grevă, răzmeriță!
Sbieră și gâsca din guriță.
Și agitându-și capul mic,
Amenința pe... venetic.
Iar paserile celelalte,
Pe tonuri joase sau înalte,
Alcătuiseră un cor
Afurisind pe impostor,
Care pășea tăcut și-agale
Cuprins de o cumplită jale
Căci bănuia și el acum
De ce făcuse acest drum...
Dar iată, 'n mână c'un cuțit,
Săteanu'n curte s'a ivit,
Prinzând curcanul de-o aripă,
Ii tae capul într'o clipă!
Și-abia atuncea au aflat
C'astfel de moarte au scăpat,
Căci, omul dând o masă mare,
N'a vrut din ele să omoare
Ci-a cumpărat curcanul trist...

Morala? Nu fii alarmist!
Nesocotitu-ades defaimă,
Căci din nimic își face spaimă —
El vede totdeauna'n rău
Chiar lucrul spre folosul său!
Fugiți de svonuri și de șoapte,
Căci ele-ți fac din ziuă noapte!...

BUFNIȚA ȘI CIOCÂRLIA

FABULĂ

de MIRCEA RAREȘ

Intr'o seară când pădurea vuia 'n vântul trist, sub lună,
Sta pe-un ram o ciocârlie. Sta și presimțea furtună.
Iar o bufniță moțată din frunzișul mic și rar,
Iscodea în besna nopții codrul-adânc, cu ochi de jar,
Deodată întinse ciocul, privi crunt la ciocârlie
Și rosti cu glasul acru, răgușit, plin de trufie:
— „Auzita-i azi surată ce s'a petrecut în sat ?
S'a sfârșit cu speța noastră, Dumnezeu ne-a blestemat.
Nici în aer n'avem pace, a venit vremea de-apoi,
Trei cotoi zburând cu aripi, jur, întocmai ca la noi,
Am văzut chiar eu. Iar unul ce zbura ca o săgeată,
Prinse 'n drum o biată gaiță și o sfâșie îndată". —
Ciocârlia 'nspăimântată alergă la o prigoare:
— „In puțin timp păsărimea va dispare de sub soare" —
Spuse ea plângând cu hohot, legănând spasmodic ciocul.
— „Câinii au aripi. Vai, Doamne, ni s'a împlinit sorocul"
In scurt timp întreg norodul 'naripat, cu consternare,
A aflat că lupii, urșii, vulpile, au prins să zboare.
Iar privighetoarea șue, candidă și răsfățată
A lansat cu viersu-i dulce, vestea cea mai importantă:
— „Leii, tigrii elefanții și-alte lifte pământești,
Se vor năpusti în sfera împărăților cerești" —

Trista veste ca un trăsnet în pădure s'a întins.
Au aflat toţi zburătorii, cu ochi trişti, cu glasul stins.
S'au gândit, au stat de vorbă mult timp, până dimineaţa,
Şi au hotărât să fugă de aici, să-şi scape viaţa.
Au plecat... In cuiburi puii, rămaşi singuri, fără mame,
Părăsiţi şi cruzi în aripi au murit cu toţi de foame.
Numai bufniţe sinistre în pădure au rămas !
Umpleau spaţiul până 'n ceruri cu al lor macabru glas.

Fraţilor ! Băgaţi de seamă, un svon spus de-un oarecare
Urmăreşte să 'nvrăjbească, să distrugă, să omoare.

COANA LINA SPUNE TOT

de TUDOR MĂINESCU

I.

Coana Lina spune tot
Și le face de un cot
Din ce-aude dumneaei!
De un cot sau de câtvrei!
Gura ei e-un megafon:
Invârtești de un buton
Și îndată cața-cața
De te știe toată piața
Când te trece la raport
Coana Lina spune tot.

II

Dacă lângă dânsa stai,
Vai de casa ta și vai
De nevastă și copii...
Ii supraveghiază și
Te denunță tuturor:
Dacă traiul ți-e ușor,
Dacă îmbrăcați sunt bine,
Asta vezi nu se cuvine...
Și te trece la raport!
Coana Lina spune tot.

III

Dacă dimpotrivă ai
Greutăți destule'n trai
Nici așa nu-i place ei:

Nu ești harnic și nu vrei
Din noroi să te ridici
Suntem toți niște calici
Niște leneși, niște, niște...
Când o vrea ea să te piște
Te și trece la raport!
Coana Lina știe tot...

IV

Pe madam Popescu, știi
A aflat-o soțul și
Sânt acum la Tribunal
Ce să-ți spun era'ntr'un hal!
Ea, credea că chioru-i chior
Și când colo ce ușor
A citit el anonima
De era să facă crima...
Așa scrie la raport.
Coana Lina spune tot!

V

Dar aseară amândoi
Se plimbau la braț vioi
Coana Lina parcă vrea
Să-i despartă, uite așa
In raportul cu dichis
Fiindcă, vezi că anonima
Aia mare cu pricina
O scrisese ca'n raport...
Coana Lina spune tot!

VI

Pâne-avem destulă dar
N'o să fie în hambar
Grâu, un bob, în acest an...
Semănat-ai vre-un ogor?
Ai bărbat agricultor?
— Nu, dar am avut moșie
Când eram trandafirie
Și le știu ca'ntr'un raport...
Coana Lina spune tot!

VII

Coana Lina a aflat
Dela un bărbat de Stat
C'o să fie rău de tot!
Cine e? întrebi... — Nu pot
Să vi-l spun, că e prea sus,

Fiindcă şi-ăstuia i-a spus
Cineva mai sus ca el...
Şi eşti curios niţel
Ca să afli personajul
Care face-acum pe pajul,
Dând un pesimist raport.
Coana Lina spune tot!

VIII.

Dar de-o urmărești puțin
Ești edificat deplin.
Vezi că se'ntâlnește des
C'un jidan care-i dă ghes
Leibovici — dentistul ei,
Care-i scoate colții răi.
Și ascultă Londra care
Numai el îi dă crezare...
Ăsta-i omul din raport!
Coana Lina spune tot...

IX.

Coană Lina, coană rea
Ia mai stai și dumneata
Pe-acasă să vezi de ea.
Lasă lumea că-i așa,
Cum a vrut-o Dumnezeu
Și ca s'o mai schimbi e greu.
Ia mai coase şi cârpeşte!
Vrednicul nu clevetește
Nu te trece la raport
Deși vede și el tot.

X.

Coană Lino, ia mai taci!
Să te văd când taci, ce faci!
Taci că e cartelă-acum
Și pe vorba ta dum-dum.
Cine clevetește mult
Fie tânăr sau adult,
Fără vre-o economie,
Il trimitem la moşie
Săturându-l de raport
Să nu mai vorbească tot...

G U R A L U M I I

de ION JOARDĂ

— Ci-că nu prea de departe,
Cam de prin planeta Marte,
Or să vină negreșit,
Dacă nu or fi murit,
Și-or să tabere pe noi
Oamenii cu cap de oi!
— Zău? Și cine-o spuse asta?
— Păi, mi-o spuse chiar nevasta!
Și nevasta de-unde știe?
— Dela vărul său Ilie,
Care ci-că a auzit
Ce ți-am spus eu, negreșit,
Dela fratele lui Veta,
Care-a luat și el ștafeta
Dintr'o carte dela Raul,
Care o citea în staul...
— Ei, în cazul ăsta, frate,
Toate sunt adevărate.
Raul ăsta o să răstoarne
Lumea'ntreagă cu-a lui coarne
Și-o să deie, ca plocon,
Fiecărui bou un svon!...

MORALA

Coarne de nu vrei să-ți crească,
Nu da gura să svonească!
Svonurile fumege!
Tu le lasă proștilor
Singuri să le rumege!

GLOSSA SVONURILOR

de RADU MOVILĂ

Svonuri trec, și svonuri vin,
Toate-s vechi și false toate!
Orice svon e-un gând meschin,
Ce se 'mprăștie prin gloate.
N'asculta, nu-i da crezare:
Ce e svon, ca svonul moare,
Fie el oricât de mare —
Fiindcă altă soartă n'are.

Multe se vorbesc în piață,
Gura lumii n'are astâmpăr;
Unii, apele le'ngheață,
Alții spun că'ntr'adevăr,
Ce știu ei e lucru cert...
Uită-te la toți senin
Și nu crede nici pe sfert:
Svonuri trec și svonuri vin.

Vorbei aruncată'n vânt
De vre-un guraliv fudul
Nu-i da nici un crezământ:
E o vorbă de om nul.
Unii vin încet spre tine
Și-ți șoptesc o noutate —
Dar ascultă-mă pe mine:
Toate's vechi și false toate!

Seara când te duci la teatru,
Ziua la aperitive,
La 'ntâlnirea dela patru,
Sau la oeaiul unde Chive
Nu-şi țin gura lor de fiere,
Fii discret, energic, fin,
Și demască-le 'n tăcere:
Orice svon e-un gând meschin!

Cârciuma și cafeneaua
'S-ale svonurilor surse.
Mută stă şi cucuveaua
Când aceste false burse
De cobiri și veşti ce nu se
Dovedesc nici jumătate,
Își desvoltă-a lor produse
Și le împrăștie prin gloate

Alarmistul e un tip
Ce lansează zvonuri rele;
El vorbește'n orice timp
Câte'n lună şi în stele.
Insă, joace ca la teatru,
Rupă'n dinți si munți de sare,
Facă și pe dracu'n patru:
N'asculta, nu-i da crezare.

N'asculta de-auzi flecari
Prin unghere criticând
Și cu svonuri de samsari
Lumea 'ntreagă împânzind
Astăzi, unul spune una;
Mâine, altceva-i sub soare,
Nicăeri n'a 'nvins minciuna·
Ce e svon, ca svonul moare!

Ca un cântec de flasnetă
Sună-al svonurilor glas
După-o lume ce-o regretă
Cei ce'n umbră au rămas.
Treci prin fața lor afon,
Indrăsneț, cu fruntea'n soare:
N'asculta de nici-un svon
Fie el oricât de mare.

De te strigă, fugi încolo
De te'ntreabă, taci din gură
In surdină, mulţi în solo,
Iţi vor spune-a lor măsură:
Adevărul însă-i unul
Şi minciuna'n faţă-i moare —
Sau se umflă ca păunul
Fiindcă altă soartă n'are.

Fiindcă altă soartă n'are,
Fie el oricât de mare,
Ce e svon, ca svonul moare.
N'asculta, nu-i da crezare.
Când se'mprăştie prin gloate,
Orice svon un gând meschin
Toate-s vechi şi false toate!
Svonuri trec şi svonuri vin!

PROZĂ

CE NE TREBUE

— SKETCH —

de GH. BRĂESCU

Ioan Marinescu, 3 ani, profesor secundar. Gheorghe Voinic, 50 ani, 50 pogoane.

Gheorghe Voinic, adus de interese în Capitală, a picat în zorii zilei, în casa nepotului său Ioan Marinescu.

— Bine-ai venit. Cu ce să te cinstesc?

— Ca în timp de războì, cu ce se găsește, un ceai dacă se poate.

— S'a făcut! Kati, fă un ceaiu pentru domnu'.

— Să trăești, dar ce v'ați mai supărat.

— Nici o supărare. E datoria bătrânilor să nu vină cu mâna goală.

— Ce face tușa Anghelina?

— E necăjită. La noi în Ialomița s'a ridicat apa pe alocuri până la streașina caselor.

— Ziarele spun că se retrag.

— Apele se retrag, pagubele rămân.

Un miel rămas în vârful unei moviliţe şi cum a tras barca, a venit blând, a sărit în ea şi după el o vulpe și un iepure, ieşiţi nu ştiu de unde.

— Arca lui Noe.

— De când sunt n'am văzut vulpe cu miel la un loc.

— Ii înfrățise primejdia.

— Pe oamenii mici primejdia nu-i apropie. Pe la voi ce mai nou? Lipsă mare aud.

— Nu te potrivi. Nu e belşug dar se găseşte.

— Se vaită oamenii...

— Din deprindere urâtă, sau îndemn întreţinut diabolic. Trăim slavă Domnului, binişor, mai bine decât alte popoare în

război. Meseriașul are cantină în fabrică, muncitorul pe care abia îl găsești, pretinde masă declarând dela început, că nu mănâncă fasole, iar ceilalți se vaită și cumpără, cumpără și se vaită de scumpete! Vin pe stradă, cu târguiala în paradă. așteptând să-i iscodească trecătorii.

Așa e la război, de unde, de neunde, toată lumea are bani. Teatrele sunt pline, boegile idem, în familie nu se mai joacă Remi la gologani, și dacă dracul șchiop din poveste ar ridica dintr,odată vitrinele dela frizerii, am vedea pe toate bucureștencele noastre, din centru sau mai dela margine, răsturnate în fotoliu, cu castronul în cap, cu țigara în gură, cu mâinile în sus. să se usuce băcanul de pe unghii.

Nu renunță nimeni în folosul războiului la înmormântări costisitoare, la nunți cu alai, la cumetrii cu praznic. Că corba băcanului, care-ți strecoară la ureche, cu surâsul Giocondei: șuncă nu este, dar să vedem să caut, poate că aveți noroc, mai așteptați dumneavoastră.

Este însă altceva care nu ne convine: cartelele, bată-le pustia, am trăit larg în țară îmbelșugată, am cheltuit fără socoteală, bani și merinde și ne vine cu sifon să ne mărginim la strictul necesar.

- Ii batem pe ruși ce zici?

— Depinde de noi. Pe mine nu mă înspăimântă dușmanul dinafară. Il vom răpune, trebue să-l răpunem.

— Să te audă Dumnezeu!

Dumnezeu e cu noi. Noi n'am pângărit biserici, n'am ucis oameni, de florile mărului, pentru plăcerea de a ucide. Mă îngrijorează dușmanii dinăuntru...

— Așa e!

— Străinii mă îngrijorează ca și ceilalți dușmani, din fericire puțini la număr: românii inconștienți, flecării care vântură minciunile, să otrăvească sufletele.

— Și asta e adevărat.

— Toantele din pragul porților, stâlpii cafenelelor, doamnele atot știutoare care strânse cu ușa, întrebate de unde știu, îți răspund ofensate:

„Vai dar știe toată lumea... „sau întreabă pe cine vrei"..

— Poate să fi aflat de undeva, că de inventat...

— Sunt minciuni, prinse dela uneltele bolșevicilor, dela liftele spurcate care azi te întâmpină cu flori și mâine te împușcă pe la spate!

— Că bine zici. In nouă sute când am trecut hotaru la Zărnești, ungurii, au întâmpinat soldații cu pâine și bani de aur. Și noaptea ne trădau mișcările cu semnale luminoase, din turlele bisericilor.

— Trebuia să-i împușcați.

— Românul, vezi, nu e bănuitor. Departe de satul lor, luminițele le păreau steluțe, plugarii adormeau cu ele în gene.

— Bine unchiule atunci, ca atunci. Dar azi? Suferințele nu ne-au învățat nimic? Propaganda ticăloasă continuă. Știi cum procedează?

— Cum?

— Domni bine îmbrăcați, se amestecă prin mulțimea care face coadă, se urcă în trenuri, dar mai ales în tramvaiul Obor, gara de Nord și retur, vorbesc confidențial dar destul de tare ca să audă cei dimprejur:

— Iți spun precis, vin dela Ministerul aprovizionării, dela 15 ale lunei nu se mai dă pâine.

— Nici cu cartelă? întrebă celălalt.

— Nu mai e pic de făină.

— Ce mai nou? te întreabă nevasta când vii la dejun.

— Dela 15 ale lunei nu se mai dă pâine.

— Cine ți-a spus?

— Un domn dela Ministerul Aprovizionării, un funcționar superior se vede, că era cam în vârstă și decorat.

Și minciuna, repetată de câteva perechi de ticăloși, de dimineață până seara, pe toate liniile, este în gura tuturor, circulă prin toate casele, crește, se îngroașe ca un gogoloi pornit la vale, în zăpada proaspătă.

— Bine frate, nu se ia nici o măsură? Nu-i înhață nimeni de guler.

— Ce măsuri să se ia? Măsura stă în mâna fiecăruia.

Ne trebue unchiule, o armată internă, alcătuită din muncitori de ispravă, din negustori cinstiți, sunt mai mulți decât crede lumea, din învățători și profesori, din elevi și studenți, din preoți, din funcționari și pensionari ai statului, din femeile de inimă, cu acelaș cuvânt de ordine: păzește-ți gura. O armată răspândită în toate cercurile, care să trezească în sufletul nostru instinctul de conservare, prin legea *solidarității naționale,* lege care a ajutat strămoșilor să ne păstreze limba, portul, ogorul și libertatea.

Să ne convingem, să nu uităm niciodată că legea solidarității a îngăduit străinilor să devină forța cu care ne războim azi, pe viață și pe moarte, cu jertfele grele de bunuri și valuri de sânge.

Să ne împotrivim cu voință, cu sacrificii, cu tărie de caracter, la țară și la oraș, la sărbători familiare, sau în localuri publice, pe stradă, oriunde, nu azi, mâne, ci zi de zi, împotriva propagandei ticăloase, întreținută de dușmanii dinafară și dinăuntru. Iată ce ne trebue...

AMICUL CU... RELAȚII

de VALERIU MARDARE

La bodega „Leii de carton” se întâlnesc deseori prietenii la o țuică.

E tocmai momentul când patronul face dever mare.

Deodată ușa se deschide și apare un nou client.

— A, uite-l și pe Gică! — exclamă corul prietenilor.

— Salutare, fraților! — li se adresează noul venit.

Iei și tu o țuiculiță, Gică? — îi strânge mâna unul din cei prezenți. Și complectează, într'o doară: Ce se mai aude?

Prietenul Gică se'ntunecă deodată la față și clatină, melancolic, capul:

— Ce s'aude — nu s'aude bine!

Cei prezenți, au devenit, fără voia lor, atenți.

Ciulesc urechile, gata să primească știri noui.

Dar Gică tace și... oftează:

E-hei!...

Unul nu mai poate răbda:

Dar spune, bre omule! S'a întâmplat ceva?

– Dacă nu s'a întâmplat... are să se întâmple, de-acum — șoptește Gică, misterios, băgându-se între ei.

Nevinovații cetățeni, cari până atunci își beau țuicile râzând și discutând gălăgios, capătă deodată mutre și atitudini de conspiratori.

Se bagă unii într'alții, se privesc pe furiș și cu înțeles grijulii să nu-i surprindă cineva.

Gică face o pauză, îi măsoară pe rând, apoi aruncă bomba:

S'au micșorat lefurile funcționarilor!

Prietenii, toți funcționari, rămân o clipă înlemniți. Pe vremurile acestea de scumpete, ar fi o adevărată nenorocire.

Totuși, unul îndrăznește:

Cum naiba, că eu auzeam parcă de o urcare!?

Gogoș, frate Vasile! i-o retează, drastic, amicul Gică. Eu, când dau o informație, răspund de ea. Cine mi-a spus mie, face parte chiar din guvern.

— Cum, tu ești în relații cu un ministru și noi să... nu știm nimic!? intervine altul, practic.

Gică șovăe:

— Nu că am relații cu un ministru, dar cunosc pe un prieten al unuia. Insfârșit, legea e ca și aplicată: întocmită, aprobată, semnată. Trebue să iasă...

Chipurile tuturor s'au pleoștit... Țuica merge cu noduri. Bieții oameni, deși nu le vine să creadă, încep să-și facă în gând socotelile: unde ar putea să mai strângă băerile pungii ca să o scoată la capăt ?

Dar amicul Gică nu-i lasă prea mult timp cu grijile lor. După primul succes avut, i-a venit poftă acum de altele. De-aceia se pretinde bine informat și în chestii externe.

Anume: el afirmă cu tărie și în mare secret că Englezii au reluat Singaporul, că americanii au obținut o mare victorie aeriană iar bolșevicii, continuând ofensiva, au trecut de Varșovia...

Până la urmă, țuiculița distractivă se transformă într'un noian de îngrijorări și gânduri negre.

Vorbești, serios, mă Gică? De unde le știi toate astea?

Gică pune degetul pe buze în semn de mare taină și-i strânge pe toți mai aproape:

Chiar dela statul nostru major. Sunt știri secrete.

Zău!?

· Am mâncat aseară la un prieten, unde era și un general mare nu-i spun numele, ca să nu se afle, știi și tocmai atunci primise și el veștile. Era foarte îngrijorat...

Zici că aseară. Sunt știri proaspete, deci?

Aseară, dragă. Am stat de vorbă cu prietenul și cu generalul dela opt până la miezul nopții. Nici de armata noastră nu se știe nimic...

Prietenii au pierdut tot cheful. Par'că ceva greu, înăbușitor, li s'a pus pe inimă. Plătesc în tăcere și nici nu le vine să se mai uite unul la altul. In drum îl întâmpină alt cunoscut:

Hai noroc, fraților! Ați fost la o țuică, la „Leii de carton"? Dacă n'aveam treabă la birou până acuma, aș fi venit și eu că v'am văzut de multă vreme si pe urmă îmi era gâtul coclit de vinul băut aseară la „Doi claponi", pe Moșilor. Tu n'ai avut nimic, Gică?

Amicul Gică se făcu roșu-verde:

Ce să am?

— După vinul de-aseară? Că te-am zărit şi pe tine la „Doi claponi" în odăiţa din fund, cu nea Cristache măcelarul...

— Acesta îţi era „gheneralul ăl mare"? — săriră toţi prietenii deodată.

Dar amicul Gică făcu stânga împrejur, s'o rupă de fugă. Câteva picioare solide şi pumni „amicali" tot îl mai ajunseră din urmă, pe lângă huiduelile şi înjurăturile de rigoare.

Iar unul din ei avu timpul să-i mai strige:

— Lasă că punem noi mâna pe tine altădată, alarmistule... Te învăţăm noi minte să ne mai dai veşti de senzaţie!...

Noul venit râdea cu poftă de spaima, fuga şi păţania lui Gică.

Dar, după ce află toată povestea, declară serios:

Complect nevinovaţi nu sunteţi nici voi, fraţilor. Pentrucă pe ăştia trebuie să-i plesniţi peste bot îndată ce i-ai auzit vorbind, nu după ce-i dă altul de gol!...

O zi cartofi, o zi fasole

de I. I. SILVESTRU

Vecine. Cu toată diferența de vârstă, s'au împrietenit şi îşi permit din când în când unele confidențe, mai ales acelea de ordin domestic. Ca deunăzi, când s'au întâlnit în fața porții.

— Cu târguelile, madam Dimitriu! Am bătut iar Lipscanii, dar mă întorc cu mâna goală. Nu mai e chip să găseşti ce-ți trebue, — deschide focul tânăra doamnă Iliescu.

Madam Dimitriu, care merge pe şaşezeci de ani (modă veche) dar e încă voinică, încearcă să riposteze cu indulgență, privind pachetele şi pachețelele ce se revărsau din brațele d-nei Iliescu:

— Aşa sunteți dvs. tinerii, exagerați câteodată... Eu vin din Obor (îşi priveşte cu afecție coşnița de piele roasă). Am târguit...

— O! de piață nici nu trebue să-mi mai spui, îi taie cuvântul madam Iliescu cu un temperament ce nu se desminte. Cunosc calvarul! Mi-e groază când mă gândesc că iar trebue să gătesc. Trebue să alerg eu în toate părțile. Oltenii ăştia par'că au intrat în pământ!

— Ei or fi şi unii din ei la datorie, concentrați. Eu de când nu mai vine olteanul, mă duc regulat la piață?

— Şi acolo par'că mai chip să găseşti ceva?!!

Madam Dimitriu ar vrea să o desmintă cu argumentele din coşniță: o pungă cu ouă, un crap proaspăt, două kilograme de ceapă, o jumătate de brânză, nişte şuncă, un pergament cu marmeladă de căpşune şi, cum îi place dumnealui.

— Eu, să-ți spun drept, m'am săturat! M'am să-tu-rat! Dacă nu făceam provizii astă toamnă, muream de foame. Acum îi dăm înainte: o zi cartofi, o zi fasole.

*

A doua zi, în fața aceleași porți la aceeași oră.

Madam Iliescu, puțin obosită, e totuși radioasă:

— Și cum îți spuneam, am stat până la ziuă. Bărbatu-meu care-și serba ziua de naștere a regretat foarte mult că nu ați putut veni și dvs. Am petrecut admirabil.

Clipește, ca la evocarea unei amintiri savuroase, și continuă. gradând.:

— Știe Nicu undeva un Cotnar, care i-a făcut praf pe toți. Inchipuiește-ți, am avut douăzeci de invitați.

Acum madam Iliescu manifestă un vădit aer de superioritate.

— Nu-i vorbă că și celelalte au fost la înălțime: piept de curcan în aspic, șalău cu maioneză, fripturi de purcel la discreție... pui.. și,. ce să vă spun, o tortă de castane de toată frumusețea.

Aici madam Iliescu face o pauză ca să constate efectul. Vecină-sa e într'adevăr umilită.

Dar Madam Dimitriu, care are memorie (modă veche), de astădată nu se mai rabdă:

— Bine că a fost torta de castane! Că altfel îi dați înainte: o zi cartofi, o zi fasole.

Pentru prima oară în viața ei, cumpătata Madam Dimitriu și-a permis să fie acră. N'avea dreptate?

Cât costă o pereche de ciorapi

de GH. RADU

Desigur că dacă femeile ar fi avut numai un picior, problema ciorapilor ar fi fost, pe jumătate rezolvată reflectă adânc Coana Chirița. Dar cum bunul Dumnezeu a înțeles să le zămislească, pe aceste sprintene căprioare ale vieții noastre cu câte două picioare, problema rămâne... în picioare.

Coana Chirița, isteață din fire, și-a zis:

„Dar ce, bunicile noastre își cumpărau ciorapii de pe Podul Mogoșoaei? Și-i împleteau singure". De ce n'ar face și dumneaei, mă rog la fel. Ambițioasă, cum o știu, a jurat să nu-și mai cumpere ciorapi din äia subțiri cărora le fug ochiurile la fiecare pas și le ies călcâiele la fiecare drum, ci să și-i facă ea singură din ață pescărească ca o plasă, dând, și o lovitură modei, fiind și răcoroși. Dar cum să-i împletească? Mâna pe iglițe n'a pus-o de când era fetiță, într'o zi, când a mâncat cu ea, o jumătate borcan de dulceață, mâncând apoi o jumătate ceas bătaie.

Ehe! Doar n'o fi așa de greu! O să-și cumpere un jurnal de modă și o să vadă ea.

A doua zi, spunându-mi că-i toată dimineața foarte ocupată, n'are timp să gătească și că vom mânca la restaurat, și s'a dus colindând debitele și librăriile după jurnalul de modă.

Răsfoindu-le toate s'a hotărît să-și facă așa bașca - trei rochii și două pălării care i-au rămas la inimă, cumpărându-și o revistă de modă germană, în care a văzut chiar ciorapul pe care îl visa.

Nimeni nu era mai fericit ca ea. la restaurantul din centru, unde i se deschisese o foame seculară. Cât m'a costat, n'a remarcat, fiind foarte ocupată să descifreze explicația modelului.

Pe nemțește o rupe dumneaei, că doar are „pensionul" la activul ei cultural, dar, așa, să înțeleagă tot, nu prea.

Are o prietenă care știe bine, dar află de ce e vorba și iese ea întâi cu ciorapi ajurați, și n'a făcut nimic.

După cinci minute de furie cumplită, s'a potolit brusc Işi va cumpăra și un dicționar. Unde a costat revista 120 lei mai merge 200 pentru dicționar. Zis și făcut. In jumătate de ceas s'a și întors cu un splendid dicționar, 40.000 cuvinte (Câte poate spune d-sa într'o oră).

Dar, consultându-l, altă deziluzie! După ce a descifrat explicația modelului, a aflat că nu era vorba decât de modelul tricotajului, fără să arate cum se tricotează ciorapul întreg.

Alte cinci minute de furie, apoi altă idee fulgerătoare: își va cumpăra încă o revistă. A doua zi dimineața, Coana Chirița era din nou pe drumuri. cercetând ca cine știe ce savant teancul de hârțoage de pe tejghiaua librăriei. A găsit și a cumpărat revista dorită. plus un dicționar italian -- limba în care era editată noua revistă singura care avea o descriere complectă a ciorapului.

Inarmată cu această dorită literatură de specialitate, coana Chirița s'a afundat în vasta ei îndeletnicire textilă. Lucra cu pasiune, uitând de casă, de bărbat, de vremurile grele prin care trecem și care îți impun sobrietate și seriozitate. Tricota, tricota, crescându-i inima în acelaș timp cu bucățica de ciorap dintre degete. Când a ajuns pe la jumătatea lui, a mai cumpărat un jurnal de modă franțuzesc, realizând o apreciabilă economie fiindcă nu mai trebuia să cumpere dicționarul (are Gogu Larusul).

După vreo două săptămâni, când perechea de ciorapi era aproape terminată, ca să-și bage prietenele în boală, le-a chemat la un ceai, pentru care m'a ciupit de o mie de lei ca să cumpere dulciuri.

Şi, făcea. Cele cinci prietene au plecat otrăvite. Nu de dulciuri de ciorapi.

— Vezi, Gogule, mi-a spus mie, seara, ce nevastă econoamă ai; şi, arătându-mi opera: N'o să-ţi mai cer bani de ciorapi. Mi i-am făcut singură! Buni, rezistenţi şi practici nevoie mare. O să-mi mai cumpăr la ei o pereche de pantofi troter, că nu merg cu alţii şi o să-i port de-o să mi se acrească.

N. R. Ciorapii eftini ai ingenioasei coane Chiriţa au costat:

3 jurnale de modă 360 lei.

2 dicţionare, 380 lei.

3 curse cu taxiul 180 lei.

1000 lei dulciurile.

800 lei cele cinci sculuri de aţă (zicea că pescărească n'a găsit).

Şi cam tot atâta m'a costat pe mine cu masa la restaurant care se cuprindea în investiţiile făcute pentru o pereche de ciorapi, pe care nici măcar satisfacţia să-i poarte o singură zi n'a avut-o: Coana Chiriţa a fost dusă la lagăr pentru autospeculă.

CONU ALECU-NASTURE

de VLADIMIR BUNEA

Pe conu Alecu-Nasture nu ştiu cum l-am cunoscut. Ştiu numai că suntem „buni prieteni", aşa cum îi place lui să mă recomande, altor „buni prieteni". De câte ori ne întâlnim, Conu Alecu îşi deschide braţele larg, ca un părinte care şi-a regăsit „fiul pierdut" şi mă întâmpină cu celebra lui frază:

Vino să-ţi spun una grozavă !...

Dar, mai întâi. trebue să vi-l prezint pe Conu Alecu-Nasture. Să vă spun că prietenul meu are vârsta unui pensionar, e de statură mijlocie, poartă mustată şi, în unele ocazii, monoclu. Deoarece, sticla aceasta cu şnur negru se asortează de minune cu faţa smeadă, cu trăsături aspre a lui Conu Alecu. Mai poartă şi baston, instrument care, după câte se spune, ar trebui să sprijinească bătrâneţele. Lui Conu Alecu îi sprijineşte morga şi drumurile, destul de dese şi încurcate, între toate cafenelele şi bodegile Bucureştiului.

Un lucru n'am priceput decât târziu: dece lui Conu Alecu i se spune „Nasture". Căci, după toate cunoştinţele mele geografice, nu ştiam nici o localitate care să sune astfel. (De obiceiu, localităţile sunt acelea care se adaugă, cu linioară., în coada numelor, pentru a da titulaturi aproape nobiliare ca: „Popescu-Mizil", „Georgescu-Râioasa", „Ionescu-Pârliţi" sau „Petrescu-Adâncata"). De ce atunci Conu Alecu se numeşte „Nasture" ?

Intr'un târziu, cineva mi-a lămurit misterul şi apoi, pe propria mea piele (sau mai precis: pe propriile mele haine) s'au confirmat toate aceste lămuriri. Iată-le:

In discuţiile pe care le angajează. Conu Alecu caută totdeauna să te fixeze bine în loc. să-ţi dea certitudinea unei

poziţii sigure, astfel ca dialectica interlocutorului şi teribilele lui ştiri cari te „edifică" şi te „conving", să nu poată fi refuzate. Pentru a-ţi fixa o astfel de poziţie Conu Alecu te apucă de *nasture*.

De aceia la cafenelele din centru, pe care le frecventează Conu Alecu, o bună parte din vizitatori şi mai ales „bunii prieteni" ai lui Conu Alecu, au desfiinţat funcţia primordială a nasturelui, purtând cu precădere haine largi, cu croială englezească. Pe aceştia, Conu Alecu îi apucă de rever.

In general, omul agasează şi indispune. De douăzeci de ani vinde ştiri importante, noutăţi teribile şi secrete. De douăzeci de ani filosofează şi teretizează, pe baza investigaţiilor personale şi a informaţiilor obţinute pe cale particulară, - despre soarta ţărilor şi popoarelor, a oamenilor politici şi a capetelor încoronate. Cunoaşte toate conversaţiile diplomatice din lume, toate proectele industriale ale Americei, toate invenţiile şi toate armele secrete ale viitorului. Conu Alecu te face totdeauna atent:

Vezi că asta o ştiu dela cutare ministru, care este rudă cu fosta nevastă a nepotului meu. N'aşi vrea să se mai afle...

Vai de mine, Coane Alecule !

Şi Conul Alecu continuă, dând fiecărei năzdrăvane informaţii, o paternitate oficioasă, dacă nu oficială.

Conu Alecu-Nasture e un cavaler al svonului, pe care îl cultivă cu drag şi îl răspândeşte cu pasiune. Când, în virtutea raţionamentului şi a posibilului îţi exprimi vre-o şovăire, faţă de senzaţionalele noutăţi ale lui, Conu Alecu-Nasture îşi aşează tacticos monoclul în orbită şi te aduce la ordine:

— „Ţi-o spun eu, domnul meu! Ţi-o spun eu!

Şi, ca să-ţi ia piuitul, Conu Alecu-Nasture invocă supremul argument:

Dealtfel ştirea e comunicată şi de Radio-Londra.

Evident, dacă eşti om bine crescut trebue să taci şi să... accepţi.

Intr'o zi însă, mi-am luat revanşa. Intru la o cafenea din centru şi-l întâlnesc pe Conu Alecu. De astă dată îl iau şi eu de sus:

Ei, Coane Alecule, îţi place?

Ce anume?

Cum, nu ştii ?

Cu Elveţia, răspund eu laconic

A intrat în război?

– Nu încă.

Ei, dar intră!

Nu cred, Coane Alecule.

— Spune frate, ce e? Revoluţie în cantoane...

— Nu, Coane Alecule.

Intre timp, mă aşezasem la masă şi, cu priviri circumspecte, îmi apropiasem buzele de urechea lui Conu Alecu.

— Uite ce e: Elveţia are cele mai formidabile fortificaţii din lume. S'au descoperit abia eri, în zori, când autorităţile de frontieră, streine, au putut observa pe tot întinsul graniţei Elveţiene, un zid înalt de circa şase metri, în faţa căreia corespondentul agenţiei Reuter a observat nişte şanţuri imense, cari, după cât se lămureşte, pot fi inundate la momentul oportun, printr'un sistem de canalizare special, prin legătura care o au cu lacurile Elveţiei...

Conu Alecu a rămas încremenit:

— Ce vorbeşti frate !...

— Lucru dovedit, Coane Alecule !

— Bine, dar când au făcut aceste fortificaţii?

— Păi tocmai asta e senzaţia, Coane Alecule. Vezi, elveţienii lucrează de trei ani încheiaţi la aceste formidabile fortificaţii. Lucrează zi şi noapte. Tot materialul a fost pregătit, departe, şi într'o noapte era o noapte cu lună armatele lui Henri Guisan au transportat acest material şi l-au aşezat la locul hotărît dinainte. Peste imensele cuiburi de piatră masivă a fost turnat cimentul şi, în zorii zilei, Elveţia era îngrădită de ziduri chinezeşti.

Conu Alecu a trecut în extaz...

— Forrrrmidabbbil ! Eu am spus că Elveţia nu rămâne neutră... Apoi, după o clipă:

— De unde o ştii ?

— Ei, Coane Alecule, dar dumneata pe ce lume trăeşti. Vorbeşte tot ministerul de externe şi astăzi, a spus şi *Radio Londra*.

Conu Alecu-Nasture s'a ridicat repede dela masă:

— Chelner, plata! Sunt grăbit...

A doua zi, ştia tot Bucureştiul de formidabila... lovitură a Elveţiei. A treia zi, Conu Alecu a dispărut din circulaţie.

Cineva spune că ar fi fost internat la „Salvare".

L-am întâlnit peste două săptămâni, în faţa aceleaşi cafenele. De astă-dată, Conu Alecu-Nasture nu m'a mai văzut.

NU SE GĂSESC URZICI!

de GH. RADU

— Dragă, se adresă o cucoană foarte politicoasă, aveam ambiția să mănânc niște urzici, închipue-ți ce vremuri am ajuns să trăim: nu se mai găsesc urzici? E o nenorocire, făcu ea foarte urzică, în pofta ei nesatisfăcut și revoltată, de gastronoamă. Auzi? Să nu găsești și tu colo o verdeață !

Discuția s'a oprit aci. Madam Vitaminescu A., care asculta și ea discuția, a înregistrat-o.

După masă s'a întâlnit cu o prietenă, la modistă.

Ce se mai aude dragă?

Grav de tot.

Dar ce-i?

— Nu se mai găsește verdețuri pe piață. Nici un fir de iarbă măcar; nici pomeneală de zarzavat.

— Aoleu! Bine că se găsesc „verdețuri" artificiale ca să mai avem ce pune la pălării.

— Stai, că m'ai ghicit. N'o să mai avem din ce ne face pălării. Alea de vară.

— De ce?

Nu se mai găsește paie.

Nu se face grâu.

— Se face, dar — am auzit — cresc grăuntele fără paie.

Auzi dragă ce nenorocire, făcu dumneaei aranjându-se să vadă dacă-i vine bine a 20-a pălărie pe care o încerca.

Cele două pălării noui, cari au fost cumpărate, au fost aduse să fie exibate la „five-clok-ul" d-nei Vegetarianu.

Bineînțeles că și aici d-na Vitaminescu A. s'a plâns de lipsa urzicilor pe care a avut poftă să le mănânce. Nu pentrucă s'ar fi trezit în gusturile d-sale, gastronomice, apetituri primi-

tive și rustice. D-na Vitaminescu A. e o rafinată care râmnește la *andive* și *sparanghel*, dar așa a citit în „Marie-Claire"...

— Nici pomeneală, auzi. Ce urzici? Zarzavat nu se găsește. Toate cucoanele priveau cu o binemeritată compătimire pe d-na Vitaminescu A., care — sărăcuța — nu găsea urzici. Și nici un alt zarzavat. A urmat firește, un moment lung de tăcere în care timp, prin fereastra deschisă a pătruns, melodios și prelung strigătul:

— Urzice-le..., ai la urzice-ele...

Consternare. Dar s'a deschis în acel moment ușa și a intrat servitoarea.

Ce Anico?

A venit olteanu.

— Și ce vrea!

Să-i plătim zarzavatu de săptămâna aceasta.

D-na Vitaminescu. foarte „urzicată", a trebuit să plece.

TEATRU

(PATRU SCENARII RADIOFONICE)

SCAFANDRIERII

de TUDOR MUŞATESCU

Gong !
Se aude un canar cântând.
Cântecul canarului încetează.
Replicile care urmează se dau repede.
O VOCE: Mitică! O cafea, drăguţă! Cu ochi de şarpe!
MITICĂ: Imediat, coane Grigore !
ALTĂ VOCE: Şi mie una, Mitică !
ALTA: O gingirlie !
MITICĂ: Imediat, coane Dumitrescule !
ALTA: Un ceai cu rom, Mitică !
MITICĂ: Am înţeles Dom'Colonel.
ALTA: Psssttt! Băete! Treizeşidouă cu purici.
MITICĂ: Vi-nè !
ALTA *(nazală):* Ce s'aude, mă, cu tablele alea ?
MITICĂ: Imediat Domnu'Nicu.
ALTA: Mitică! Lipseşte nebunul dela şah.
MITICĂ: Vă dăm altul, coane!
ALTA: Cărţile de tabinet, Miticuţă, tată! Dar nu alea cu popa de treflă rupt la colţ.
MITICĂ: Da, coane Paveliule !
ALTA: Du, măi dulceaţa, aia, odată.
ALTA: Şi tibişir pentru tac.
MITICĂ: Momental, coane.... Vine toate instantaneu.

CRAINICUL:

Cred că aţi înţeles, iubiţi ascultători, că ne aflăm într'o cafenea de provincie. Să-i zicem, „Café central" c'aşa le zice

tuturor cafenelelor din centru orăşelelor de provincie. E ora cinci după amiază. Toţi obişnuiţii localului, sunt la posturi. Aşa, de exemplu, la bilardul din fund, s'a angajat partida obişnuită de „chegle" între „decanii" acestui joc: Nea Georgică, fostul comandant al pompierilor locali şi d. Gârniţă, comersant de coloniale şi delicatese.

Chibiţii, aceeaşi şi ei, în fiecare zi, au făcut roată *(aceeaş roată)* în jurul biliardului. Tănăsescu, dela „Măsuri şi greutăţi", notează punctele. Este, cu alte cuvinte, însărcinat cu „caligrafia".

TĂNĂSESCU *(după ce sa auzit tacul pornind bila, pe biliard):* Patru, la Nea Georgică. Ai 62, în total, Nene Georgică.

GÂRNIŢĂ: Şi eu câte am, drăguţă ?

TĂNĂSESCU: 58, Nea Matache. 26 cu 58. Sunteţi a_proape egali... Mai are numai 4 înainte.

GÂRNIŢĂ: Şi m'a lăsat şi mască

UN CHIBIŢ: Trage cu efect din mandă, Nea Matache. „Buzără"!

TĂNĂSESCU: Eà! Inveţi tu pe tat'to să facă copii. *(cu admiraţie).* Las'că ştie el, Nea Matache, cum s'o joace. *(Savant)* Trage-o cu contra efect din mandanea, Nene Matache.

NEA GEORGICĂ: Fără idei, vă rog. Fără idei! Aici se joacă fără idei... Jucăm la interes... pe bani grei.

CHIBIŢUL *(confidenţial, lui Tănăsescu):* Dar, pe ce joacă ?

TĂNĂSESCU: Pe un pachet de Naţionale. „Ecleré".

NEA GEORGICĂ: Ce faci, Gârniţă? Joci ori nu joci?

GÂRNIŢĂ: Ai răbdare, nene! Ce crezi că e aşa uşor de jucat? Nu vezi ce poziţie mizerabilă mi-ai lăsat *(trage lovi_tura; bilele pornesc pe biliard)* Opt la Mandea! *(mândru).* Căci eu le administrez!

TĂNĂSESCU: Ahahahà! 8 şi cu 58, 66. *(anunţă cu voce de speaker)* Situaţia Dom'lor: 62, Nea Georgică, 66, Nea Matache. Aproape egali...

MITICĂ *(chelnăreşte):* Cafeluţele, vă rog... Pardon vă rog... Uşor cu tacul Coane Georgică... îmi vărsaşi cafelele:

NEA GEORGICĂ *(enervat):* Nu mă ţine dela mână, mă că acum le răstorn de le sare năutul.

CRAINICUL:

Tot atât de zilnică şi pasionată, s'a angajat şi partida de tabinet dintre colonelul pensionar Vasilescu şi d. Nedelcu, fost consilier comunal. Alţi chibiţi, urmăresc cu atenţie încordată sfârşitul partidei.

COLONELUL: Treisp'ce şi cu una paisp'ce. Zgârie-mi un tabinecior.

NEDELCU: Cum, d.-le Colonel, ai mai avut un popă? *(cu parapon)*. Ţţ! Ţţ! Ţţ! Eram sigur că au eşit toţi popii.

COLONELUL: Dacă n'ai ţinere de minte, lasă-te de tabinet, iubitule, că ăsta e joc de ştiinţă. Apucă--te de loton, că la loton n'ai nevoie de memorie. Se înlocueşte cu boabe de porumb. *(bătând cartea pe masă, cu sgomot)*. Uite, un şapte ochi...

NEDELCU *(jucând, ca mai sus)*: Poftim! Uite şi dela mine, un trei. Şapte şi cu 3, zece. Ia vezi, poate ai şi decarul de zece. Ăştia, doar, ştiu sigur că au eşit, toţi patru...

COLONELUL *(jucând, ca mai sus)*: Afară de ăsta al meu... Ia mai sgârie-mi un tabinet.

NEDELCU *(contrariat)*: Cum, Domnule? A mai fost un decar de zece, în joc?

COLONELUL *(încântat)*: Inchipueşte-ţi? Şi încă ăl de caro. Bufa !

NEDELCU *(desgustat)*: Mare noroc ai, domnule!... Extraordinar noroc!.... Ai câştigat, gata! *(indignat)*. Phiuu! Cum aţi fi putând, domnule, unii, să aveţi asemenea noroace? Nici c'am pomenit aşa ceva... Uite, zic vorbă mare, că mai joc tabinet în viaţa mea... Fac jurământ! Fă cărţile.

COLONELUL: Păi, ziseşi vorbă mare, că nu mai joci?

NEDELCU: Da, dar începând de mâine... Acuma te mai fac un tabinet! Ultimul... Ultima noapte a lui Mihai Viteazul... Fă-te !

CRAINICUL:

Numai la fereastra care dă spre strada principală, se află o masă rotundă, cu marmoră plesnită, la care nu se joacă niciodată, niciun fel de joc de noroc. Aci, se întruneşte, zilnic, „ştabul" cafenelei. Aci, în şedinţe misterioase, se decide, în fiecare zi, soarta pământului, se trag hotarele Europei viitoare, se semnează armistiţii şi păci, se răstoarnă guverne şi regimuri, se numesc şi se destitue funcţionarii înaltelor dregătorii, aci, se rezolvă problemele economice şi financiare ale lumii întregi, se deslănţue ofensive şi se organizează rezistenţe, aci, la fereastra cu pistrui de muşte şi cu colivia canarului de-asupra, „ştabul" vede tot, află-tot, ştie tot, prevede şi rezolvă tot. Astăzi, de exemplu, se discută chestia inundaţiilor.

Dar, mai bine să strecurăm microfonul sub masa rotundă cu marmura plesnită şi să dăm cuvântul celor din jurul ei... Patru venerabili pensionari...

(Se aude cântecul canarului)

CORCOVEANU: Da'frumos cântă astăzi canarul... Are evlavie de cântat...

MANOLESCU: Se vede treaba c'a simţit şi el că se-apropie primăvara...

ANDRIŢOIU: Crezi că de-asta, cântă?... Nu cântă, de-asta! Cântă de foame, ascultă-mă pe mine... N'are stăpân's'o ce să-i mai dea de mâncare...

CICU: E, şi cu D-ta!... De ce să naibă? Că nu i-o fi dând să mănânce muşchi de vacă? Ii dă floarea soarelui.

ANDRIŢOIU: Păi, tocmai de-aia!Adio, floarea soarelui. S'a dus. C'a isprăvit...

CORCOVEANU: Las-o, nene, că s'or mai fi găsind douătrei seminţe, acolo, şi pentru el.

ANDRIŢOIU: Dă-mi d-ta mie o sămânţă de floarea soarelui şi-o mănânc... Toată recolta s'a inundat... Toată!

CICU: Unde?

ANDRIŢOIU: *(misterios)* Ce nu ştiţi?

TOŢI: *(acelaş joc)* Nu!...

ANDRIŢOIU: La Constanţa, în silozuri. 800.000 de vagoane, duse. Recolta strânsă pe trei ani de zile înainte...

MANOLESCU: Păi am citit c'au fost inundaţii numai în câteva locuri, la Dunăre.

ANDRIŢOIU:: Lasă-le pe-alea. Alea nu contează, *(pe ton de mare mister)*. S'a revărsat Marea Neagră, asta e mai grav.

CICU: Ce tot vorbeşti, nene? Când?

ANDRIŢOIU: Azi noapte...

MANOLESCU: Serios Mişule?

ANDRIŢOIU: Pe cuvântul meu de onoare...

TOŢI: Ţţ! Ţţ! Ţţ!, *(ţâţâe, un timp)*.

CORCOVEANU: Nu se poate, Mişule!... Cum era să se reverse Marea Neagră?

ANDRIŢOIU: *(tare pe ce ştie el)* Uite, bine, aşa cum s'a revărsat.

CORCOVEANU: Imposibil!.

ANDRIŢOIU: Da? Imposibil? Aşa am zis şi eu când am auzit? Ai să vezi însă, că e foarte posibil. *(important)* Mă rog! Poţi să-mi spui d-le, mie, în ce se varsă Dunărea?

CICU: *(convins)* In munţii Pădurea-Neagră.

MANOLESCU: *(lui Cicu)* Fugi de-acolo, nene, că ăla e Rinul...

CORCOVEANU: E cum o să fie Rinul? Rinul se varsă în Germania. Şi Dunărea se varsă la noi...

ANDRIŢOIU: Exact... La Constanţa...

CICU: Ba să mă ierţi D-ta! Dunărea se varsă în mare, la Galaţi... că de-aia e şi port...

CORCOVEANU: Taci, frate? Păi dacă Dunărea se varsă în mare, atunci în gurile Dunării cine se mai varsă?

CICU: Staţi, nene, staţi, că mi-am adus aminte... Se varsă în marea neagră, la Sulina...

ANDRIŢOIU. Mă rog! La Galaţi, la Ploeşti, la Sulina..

n'are nici o importanță. Principalul este că se varsă în Marea Neagră. Buuun...

CICU: Ei și dacă se varsă în mare, ce?

ANDRIȚOIU: Ai răbdare... să-ți explic... *(doctoral)* Orice mare este știut, nu e așa, că are coprinsul ei de cantitate de apă. De exemplu. Două vedre, trei, opt, după mărimea fiecăreia... Cu o doniță să zicem. Cât să aibă, mă rog, o doniță obișnuită? Două vedre...

MANOLESCU: Ași! N'are!... Una cel mult...

CICU: Cum o să aibă o doniță, o vadră, frate? Exclus... Atuncea vadra, câte donițe are...

ANDRIȚOIU: Stați, nene, că nu e vorba de donițe acuma... Vorbim de Marea Neagră...

CORCOVEANU: Mai mult de-o vadră jumătate, n'are... Și ca să mă conving, cum m'oi duce acasă o cântăresc... C'am o doniță nouă.

ANDRIȚOIU: Las-o'ncolo de doniță, că eu am luat-o așa numai de-un paregzemplu...

CICU: Are mai mult...

ANDRIȚOIU: Mă rog!... Am lăsat donița, și iau paharul ăsta cu apă... *(îl trânteşte pe masă)* Poftim! Il umplu ras... Așaaa! ...*(toarnă apă din alt pahar)* Acuma, ia d-ta paharul ăstălalt cu apă și toarnă în paharul ăsta plinul... Poți? Nu poți!

CICU: Ba pot, da se varsă pe masă...

ANDRIȚOIU: Brava d-tale... Aici am vrut să te aduc. Vasăzică dacă avem un obiect plin cu apă și mai turnăm în el, apa, dă pe de-asupra... sau cu alte cuvinte, se inundă. Prin urmare, așa s'a întâmplat și cu Marea Neagră... A venit Dunărea umflată de pe la Giurgiu și de prin alte părți și s'a înghesuit în ea, cu toată apa, pânăcând marea n'a mai avut încotro și a dat pe de mărgini... Și unde era să se reverse? Care este singurul nostru port la Marea Neagră? Constanța săraca... Și în două ceasuri, decând a'nceput inundația, tot orașul a fost sub apă. S'a'necat și portul și digul și farul și tot. Despre oraș ce să vă mai spun? Zice că numai vârful moscheii se mai vede din apă.

CORCOVEANU: Serios, Mișule?

CICU: Phiu-phiu-phiu... *(flueră a mirare și a pagubă).*

ANDRIȚOIU: Și-a spus un martor ocular...

MANOLESCU: Păi dacă inundația a'nceput azi noapte, când ai putut să vorbești cu el?

ANDRIȚOIU: La telefon, domnule... La telefon, la București, unde s'a refugiat... că e un nepot al meu... și mi-a dat aviz de dimineață ca să-mi spue...

MANOLESCU: Da da!

CORCOVEANU. Trebue să fie pagube enorme...

ANDRIȚOIU: Un adevărat dezastru... Zice că sunt peste două mii de morți de vii.

CICU: Două mii de morți?

ANDRIȚOIU: Să te miri? Măcar de-ar fi numai atâția. Fiindcă partea proastă, uite care a fost. Toate vapoarele care se aflau în port când s'a inundat apa, au intrat în oraș, cu marea. Ințelegi d-ta? Ca la Veneția. Așa că cei mai mulți din majoritatea morților, au murit din cauză că i-a călcat vapoa-rele pe străzi, a dat peste ei prin case, prin berării, pe unde se aflau și ei, că era Sâmbătă seara... Zice că un torpilor de-ăla mare, a intrat cu totul într'un cinematograf și-a naufragiat acolo peste spectatori, că era apa mică și nu se mai putea ține deasupra.

TOȚI: Ț! Ț! Ț! Ț!

CORCOVEANU: Dă-o'ncolo, c'ar mai fi și exagerațiuni, nene!

ANDRIȚOIU: Ce exagerații, frate? Atunci voi nu știți ce e aia inundație. Și e totuși știut că apa se propagă mai repede ca focul... Mare minune dacă n'o fi trecut, până acuma, și podul dela Cernavodă.

MANOLESCU: Cine să treacă podul?

ANDRIȚOIU: Apa, cine vrei să-l treacă? Soacră-mea?

CICU: In orice caz, dacă Doamne ferește, o s'ajungă apa până la pod, crez c'o să-l treacă pe dedesubt, că de-aia e pod.

ANDRIȚOIU: Să crezi d-ta că mai ține apa socoteala de cine ești d-ta. Când te-ajunge, de se inundă ea, e dată dracului, Doamne iartă-mă, că bem și noi și e păcat să zici.

CORCOVEANU: Da mă mir că'n jurnale nu scrie nimic...

ANDRIȚOIU: Păi de ce să mai scrie dacă știm tot? Mai alarmează lumea degeaba... La București încă s'au luat chiar măsuri de apărare. Se lucrează la diguri.. S'a dat și o ordo-nanță ca, fiecare locuitor, să aibă barcă în casă, sau vapor, sau copac cu pânze, sau tot ce găsește de plutit. Și toată lumea umblă pe străzi cu colacul de salvare în spate *(cu un oftat adânc)*. Eh! Acu să fi avut o fabrică de colaci de salvare, nu'mi mai trebuia nimic...

MANOLESCU: Vasăzică, toată Dobrogea e distrusă?...

ANDRIȚOIU: Toată.

CICU: Vai de păcatele noastre... Asta mai lipsea...

ANDRIȚOIU: De fapt, totdeauna după cutremur, vine inundații. Principiul lui Arhimede...

MANOLESCU: Pune-i-s'ar principiul în gât!

CICU: Doamne!... Doamne!... Doamne!...

ANDRIȚOIU: Singura nădejde ca să oprească inundația e numai Dunărea...

CORCOVEANU: De ce?

ANDRIȚOIU: Ca să ție apa'n loc. Că dacă o trece inundația peste ea, ne-am dus. Ajungem scafandrieri nene Costică!... Scafandrieri!...

CORCOVEANU: Doamne Ferește! Că, în ceeace mă privește, nici când eram mic, și mă scăldam cu băeții la gârlă, n'am putut să țiu niciodată capul la fund... așacă eu pot să mă și socotesc defunct.

CICU: Cum, nene? Adică să murim noi înecați, acilea, în creștetul munților?

ANDRIȚOIU *(doctoral)*: Par'că munții n'au fost tot mări. Și toate stâncile de pe ei, ce sunt? Scoici, băete!... Mari, cum erau pe vremea aia...

CORCOVEANU: Cum o să fie scoici? Sunt gogoși de-ale dumitale.

ANDRIȚOIU: Atunci d-ta, n'ai idee de zoologia pământului. Vă dau cuvântul meu de onoare că sunt scoici. Scrie și în almanah...

CICU: Dar alea, săracile, din Constanța, ce s'o fi făcut?

ANDRIȚOIU: Care, alea din localuri, artistele?

CICU: Nu, nene! Scoicile... Păi ce? De artiste îmi arde mie acuma, când toată țara e sub apă? *(un timp)* D-ta știi să'nnoți Nea Costică?

CORCOVEANU: Nu știu, dar de ce?

CICU: Fiindcă, dacă știai, te repezeai poate până la București să vezi cum mai e cota apelor... Cu siguranță că trenurile nici nu merg.

CORCOVEANU: Ba astea ale noastre, dinspre munte, dece să nu meargă?

MANOLESCU: Mă mir că nici la Radio-Jurnal n'a spus nimic!

ANDRIȚOIU: Cum o să spue, d-le, lucruri de-astea la radio? Păi, dacă află Constănțenii că s'au înecat, îți dai d-ta seama ce panică se face? Lucrurile astea nu trebuesc spuse, mai ales la Radio, unde poate să le-audă toți... Și nici noi nu trebue să le spunem și prin urmare dacă eu vi le-am spus vouă, trebue să rămâe între noi c'așa se fac svonurile și nimic nu e mai rău ca svonul... Eu, dacă aș avea o putere, să fiu măgar, dacă nu le-ași tăia limbile, la toți ăștia care umblă cu vorbe, ca să sperie lumea și s'o alarmeze...

TOȚI: Asa, este...

CORCOVEANU: Bravo, Mișule !

Alarmiștii, domnule, alarmiștii, asta e cea mai mare plagă a noastră. Netrebnicii ăștia care fac din țânțar armăsar.

Scufundă Dobrogea în trei chile de apă... Și ce mai încoace încolo! Uite, de exemplu, nepotu-meu ăsta, că nici nu mi-e nepot, care mi-a spus mie ce vă spusei și eu vouă. *(convins)* Păi ce, eu sunt prost să-l cred? Auzi, acolo? A intrat Marea Neagră în Constanța? Cum era să intre? Pe unde?, Ce, acolo e sat fără câini? Nu e vamă, nu e poliție, nu ie autorități, ca s'o oprească?

Și să presupunem chiar c'ar fi intrat? Ce, nu sunt pompieri în oraș? Din trei pompe a terminat cu Marea Neagră. Afară cu ea!... La apă!. Așa că, pe mine, dragă, cu svonuri și cu fantasmagorii de-astea, e greu să mă convingă cineva.

CICU: Stai, stai, nene Mișule, că nu e nici așa.... Să stăm să judecăm... și să fim sinceri. Unde a intrat toată apa care s'a vărsat din Dunăre? Că, Dunărea, știm precis că a venit, anul ăsta, mare?

MANOLESCU: Ce te faci cu ce pristosește? Aicea nu e vorba de-un pahar cu apă care sá se verse pe masă, ca asta?... E vorba de dit-ai marea... de toată cantitatea ei de coprins?

CORCOVEANU: Și n'ai să-mi spui dumneata mie, că vapoarele care se aflau pe apă, în port, s'au dat la fund singure numai ca să-ți facă dumitale gustul și să nu intre în târg?

CICU: Și firește trebue să fi fost și morți. Numai în cinematograf, unde a intrat torpilorul, trebue să fi fost 3-400 de inși?

ANDRIȚOIU: Cum erà să intră, măăă, torpilorul în cinematograf?

MANOLESCU: Din greșală, cum vrei să intre? Adus de ape, că nu era să-și ia bilet... Eu am văzut inundații și știu, Coane Mișule! N'ai idee ce putere are apa. Am văzut un pom înecat care s'a izbit de-o moară și-a făcut-o praf.

ANDRIȚOIU: Se poate!... Eu însă nu cred decât ceeace văd cu ochii mei... Iar alarmiștii — ăștia la alde nepotu-meu dela Constanța, să-și caute alți mușterii. Cu mine, nu merge...

CICU: Poate nu crezi nici de podul dela Cerna-Vodă?

ANDRIȚOIU: Ce e cu el?

MANOLESCU: L-a luat apa.

ANDRIȚOIU: *(râde batjocoritor)* Ha! Ha! Podul dela Cerna Vodă, l-a luat apa.

CORCOVEANU: Vasăzică, nu crezi?

ANDRIȚOIU: Svonuri băete!... Prostii.

CICU: Svonuri? E! Atuncea află dela mine, dacă vrei să știi, că Bucureștiul s'a și evacuat. Toate autoritățile s'au mutat în munți... Guvernul e pe Negoiul!... Apa se apropie cu pași siguri de Capitală.

CORCOVEANU: Și află că Primăria a distribuit colaci de salvare fără cartelă.

MANOLESCU: Și bărci. Câte una de om. Și la familiile cu copii, câte-un vapor... Și la celibatari ca d-ta copăi...

ANDRIȚOIU: Cum puteți să credeți, mă, așa ceva? Astea sunt basme...

CORCOVEANU: Dacă pentru d-ta, faptul că toată Dobrogea e sub apă, este un basm, înseamnă că nu simți românește și nu cunoști realitățile.

ANDRIȚOIU: Da, da, d-ta!... Fiindcă îți închipui că noi, dela d-ta am aflat chestia asta cu inundațiile... Ei, află c'o știam de azi noapte de când Constanța a dispărut sub apă.

CICU: Numai vârful moscheii se mai vede, ca să știi.

MANOLESCU: Că niciodată nu știi nimic și totdeauna faci pe grozavul... iacă, te înștiințăm că dacă D-zeu nu face o minune, în două-trei zile suntem scafandrieri cu toții, d-le Mișule...

CICU: Scafandrieri...

CORCOVEANU: Scafandrieri!...

MANOLESCU: Sca-fan-dri-eri!...

GONGUL

„Un bun român" de pe vremuri

de MIRCEA ȘTEFĂNESCU

PERSONAGIILE:

CRAINICUL
FATA CU ȚIGĂRI
TICHIȚA
UN PICCOLO
CHELNERUL
MITIȚĂ
ȘOFERUL

CRAINICUL:

Doamnelor și domnilor... fiindcă vă știm cât sunteți de impresionabili, nu v'am mai făcut să asistați la accidentul pe care l-a suferit domnul Tăchiță adineori, pe când traversa strada. De altfel, scutindu-vă de această scenă... liniștiți-vă... că n'ați pierdut nimic senzațional: domnul Tăchiță, nici n'a fost tăiat felii de vre-un tramvai, nici nu și-a întins cugetările adică creerii — pe roțile vre-unei mașini asasine; ci zăpăcit cum e pe ziua de azi.. și nimeni nu știe încă de ce a fost doar lovit de un biciclist și sgâriat ușor la mână.

Parcă și mai năucit de această întâmplare în loc să intre într'o farmacie, pentru a cere puțin alcool să-și dezinfecteze rana — iată-l năpustindu-se în cafeneaua vecină cu farmacia, unde îl întâmpină o fată cu țigări.

(Uşe. Murmurul cafenelei)

FATA: Doriţi ţigări ?

TĂCHIŢĂ: Numai câteva grame.

FATA *(râzând):* Cum aţi spus?

TĂCHIŢĂ: Numai câteva grame. Ca să-mi dezinfectez mâna.

FATA *(râzând):* Farmacia e alături, d-le!

TĂCHIŢĂ: De ce?

FATA: Pentrucă aici e cafenea!

TĂCHIŢĂ: Aşa e... Pardon !

(sgomotul unei tăvi cu halbe, care se răstoarnă)

UN PICOLO: Ce faceţi, d-le? Mi-aţi răsturnat tava cu bere! Cinci halbe la sondă!

(Gălăgie)

CHELNERUL: Ei, ce-i acolo, piccolo? Ce s'a întâmplat?

UN PICCOLO: Uite, dumnealui... întorcându-se să iasă...

MITIŢĂ *(apropiindu-se de microfon):* Ia lasă-l în pace pe dumnealui! *(Râzând)* Ce făcuşi, Tăchiţă? De la prânz ai luat-o?

TĂCHIŢĂ *(vesel):* Mitiţă! Dumnezeu mi te-a scos în cale ! Pe tine te căutam!

MITIŢĂ: Aici?

TĂCHIŢĂ: Nu. Acasă.

MITIŢĂ: Păi atunci, ce cauţi aici?

TĂCHIŢĂ: Intâmplător. Am intrat să mă pansez.

MITIŢĂ *(râzând):* Cu câte halbe ?

PICCOLO: Cinci, coane... la sondă!

TĂCHIŢĂ: Ce vrei să spui, Mitiţă? Eu, alcool? In viaţa mea, doar ştii...

MITIŢĂ: Ei bine, bine... hai la masa mea!

PICCOLO *(plângăreţ):* Şi eu cu sondele mele, coane... cum rămâne?

CHELNERUL: Nu te mai văicări, mă piccolo; nu-l vezi că se aşează la masă la conu Mitiţă? Cine o să facă plata? Nu eu ?

FATA *(râzând):* Zăpăuc mai e, Doamne! Ăstuia i s'a înecat vre-o corabie!

CHELNERUL: Da'ce... e inglez?

(Râsete)

MITIŢĂ: Ce e cu tine, mă Tăchiţă? Eşti cam zăpăcit.

TĂCHIŢĂ. :Se vede?

MITIŢĂ: Nu se vede... dar se observă. *(râde).*

TĂCHIŢĂ: Iţi jur, Mitiţă! N'am băut! In viaţa mea!... Am avut un accident. Uite...

MITIŢĂ: Nu-i nimic. *(râde)* Puţin rom şi trece.

TĂCHIȚĂ: Iți jur, Mitiță!

MITIȚĂ: Pe rană d-le!... Uite, din păhărutul meu...

TĂCHIȚĂ: Aoleu, cum ustură!... Mulțumesc... Dar nu de asta sunt zăpăcit. Eram dinainte de accident.

MITIȚĂ *(râzând)*: De ce, mă?

TĂCHIȚĂ: De-aia și voiam să te caut acasă.

MITIȚĂ: De ce, domnule?

TĂCHIȚĂ: Iți spun eu... dar acasă! Aici...

MITIȚĂ: Ce e aici?

TĂCHIȚĂ *(în șoaptă)*: Aci, nu se poate!

MITIȚĂ: De ce, domnule, de ce?

TĂCHIȚĂ *(în şoaptă)*: Ne aude lumea, domnule, ne aude lumea!

MITIȚĂ *(trecând și el în șoaptă și devenind agitat)*: Aoleu. Ce s'a mai întâmplat?

TĂCHIȚĂ *(în şoaptă)*: Imi pierd firea, Mitiță... nu altceva !

MITIȚĂ *(în șoaptă)*: Aoleu! Ceva nou?

TĂCHIȚĂ: Culmea!

MITIȚĂ: Sssst! *(în șoaptă)* Grav ?

TĂCHIȚĂ *(în șoaptă)*: Ingrozitor! Nu vezi? Tremur tot!

MITIȚĂ: Și de unde ai aflat-o?

TĂCHIȚĂ: *Sssst! (în şoaptă)* Iți spun acasă.

MITIȚĂ: Zi, d-le, odată, că înebunesc!

TĂCHIȚĂ: Sssst!

MITIȚĂ *(printre dinți)*: Nu mai mă miră nimic! Nici dreptul să vorbim nu-l mai avem!

TĂCHIȚĂ: Am răbdat deajuns, Mitiță!

MITIȚĂ: Ce timpuri, d-le!

TĂCHIȚĂ: Nu sunt timpurile de vină, Mitiță.

MITIȚĂ: Dar ce, eu zic că ele?... Cin'le face, d-le... cin'le face asa cum sunt!... Auzi d-ta! Nu mai ai tu haine pe tine! Nu mai ai tu o pereche de ghete, să te încalți să ieși în oraș!

TĂCHIȚĂ: Frumoşi pantofi ai, mă Mitiță. De unde i-ai luat?

MITIȚĂ: De unde m'au luat ei pe mine, vrei să spui! Ce, eu îi port... *(dând cu pumnul în masă)*... sau ei mă poartă?

TĂCHIȚĂ: Așa e... Pardon!

MITIȚĂ: Nu vezi cum ne lăsăm duși de nas? Păi om mai ești dumneata? Nu vezi cum te-ai tras la față? Dar'mi-te, când mai afli câte ceva, sună-mi și mie alarma la telefon, ca să-mi iau măsuri să mă păzesc!

TĂCHIȚĂ: Nu mai am telefon, Mitiță. Mi l-a ridicat.

MITIȚĂ *(în șoaptă)*: Cine?

TĂCHIȚĂ *(simplu)*: Societatea, dragă. N'am plătit abonamentul. Tu eşti bogat. Ție n'o să ți-l ridice niciodată.

MITIȚĂ: Răbdare, răbdare... că vine și asta! S'a și întâmplat... la alții! Zice că adicătelea stau prea mult la taifas, între 9 şi 1 dimineața... Mofturi. Mie-mi spui? Tot ne ridică!

TĂCHIȚĂ: Cum... tot?

MITIȚĂ: Care cum tot? Dar d-ta pe ce lume trăești? *(isbucnind)* Unde-i untul, d-le? L-au mâncat vacile?... Unde's ouăle. S'au pus cocoșii în grevă?... Grânele unde sunt? Le-ai păscut d-ta?

TĂCHIȚĂ: Vai, Mitiță!

MITIȚĂ: Dar petrolul? A intrat în pământ??

TĂCHIȚĂ: Păi... în pământ... e la locul lui, Mitiță.

MITIȚĂ: La locul d-tale, să fii d-ta! Să nu-mi faci mie glume, pe chestii atât de grave!

TĂCHIȚĂ: Iartă-mă, Mitiță... dar eu nu mă pricep... eu nu știu, în afară de necazurile mele, nimic.

MITIȚĂ: Dacă nu știi, de ce vorbești? Ascultă pe ăi cari știu!... Păi cum vine asta, d-le? D-ta nu ştii... eu nu știu... atunci cine știe? Tata mare dela Belu?...

TĂCHIȚĂ (intimidat): Și-atunci, ce e de făcut?

MITIȚĂ *(printre dinți, sacadat):* Soluția mea: tragi obloanele, nu mai vinzi.

TĂCHIȚĂ: Ce?

MITIȚĂ: Nimic!

TĂCHIȚĂ: Cui?

MITIȚĂ: Nimănui!... Decât să ia numai unii... mai bine nu mai ia nimeni!

TĂCHIȚĂ: Și negoțul?

MITIȚĂ: Triunghiul morții!

TĂCHIȚĂ: Și negustorul?

MITIȚĂ: Să moară pe poziție!

TĂCHIȚĂ: Și eu?... Și tu?

MITIȚĂ: Rabzi! Răbdăm! Mori! Murim!... Am mai murit eu și în alte războaie... și ce, a fost rău??... Nu mai mănânci... și gata!... *(bate în masă)* Ce iei?

TĂCHIȚĂ: Poftim??

MITIȚĂ: Ia și tu o gustărică!

TĂCHIȚĂ: Nu, mulțumesc... Agitat cum sânt...

MITIȚĂ: Atunci, dă-i drumul!

TĂCHIȚĂ: La ce?

MITIȚĂ: Ce-ai aflat?... Hai, că a plecat masa de lângă noi

TĂCHIȚĂ: Nu, Mitiță, nu pot aici!

MITIȚĂ: Ce mă fierbi așa, nene? Ceva nou?

TĂCHIȚĂ: Teribil! N'am dormit toată noaptea! De-aia arăt așa... Azi se întâmplă!

MITIȚĂ: Azi??

TĂCHIȚĂ: Azi!

MITIȚĂ: Ești sigur??

TĂCHIȚĂ *(tragic)*: Sigur. Mitiță, sigur!... Azi, la 5!

MITIȚĂ: La 5??

TĂCHIȚĂ: Fix!

MITIȚĂ: Ce, d-le? Ce??... că înebunesc!

TĂCHIȚĂ: Iți spun acasă.

MITIȚ *(bate în masă)*: Plata!... Plata! *(chelnerul)* Repede, d-le... socoteala!

CHELNERUL: Unt cu ridichi...

MITIȚĂ: O să vedeți ce vă spun eu: nici ridichi de lună n'o să mai avem!!

CHELNERUL: De ce, coane?

MITIȚĂ: Fiindcă o să ne ia și luna de pe cer! De-aia!... Zi mai departe!

CHELNERUL: Trei ouă la pahar... Sărmăluțe de purcel... Pulpă de miel la frigare... De două ori clătite... Un filtru... Un păhărel de rom.. Vinul... Buziașul... Și Patru chiftele... Pun şi consumația. lui domnu

MITIȚĂ: Pune tot și trage linia!

TĂCHIȚĂ: Eu n'am consumat nimic, d-le!

CHLNERUL: Aveți cinci halbe la sondă.

TĂCHIȚĂ: A... așa e... Pardon!

MITIȚĂ: Iți jur, Mitiță...

CHELNERUL: Piccolo... ține haina la domnu!

MITIȚĂ: Hai, Tăchiță!

CHELNERUL: Să trăiți, coane Mitiță!

MITIȚĂ: Să trăești, la revedere... Dar ia spune-mi și mie: mai aveți sonde?

CHELNERUL: Sigur, coane Mitiță!

MITIȚĂ: Ei... n'o să mai aveți!... Hai, Tăchiță!

(Pași. Ușe. Sgomotul străzii)

MITIȚĂ: Ei... acum sântem afară... Zi!

TĂCHIȚĂ: Nu pe stradă; Mitiță!

MITIȚĂ: Mi se pare că mă fierbi degeaba.

TĂCHIȚĂ: Ce am eu pe cap, nu pot să-ți spun decât acasă.

MITIȚĂ: Ai cinci sonde în cap, asta ai!... Dar tot bine de tine, că mai ai ceva! Alții n'au nimic! Nă! să mori de râs. dar și de plâns: uite la vitrina asta! Poftim brichete... dar să te văd cu ce le aprinzi, ca să-ți dai foc țigării? Ai? Cu ce le aprinzi, d-le?

(Sgomotul brichetei)

TĂCHIȚĂ: Păi...

MITIȚ: Nici un păi! Să dai un milion, nu mai găsești un strop de benzină în toată țara!

TĂCHIȚĂ: Păi... dar pe asta a ta... cu ce o aprinseşi acum?

MITIȚĂ: Cu ce s'o aprind: Cu limonadă?... N'am cu ce, n'o mai aprind!

TĂCHIȚĂ: Văd că arde...

MITIȚĂ: Arde pe dracu! Numai eu o știu cum arde... Taxi!

(Un taxi frânează)

MITIȚĂ: Hai, suie!... *(trântitul ușii)* ieși, d-le, în strada Dionisie.

(Sgomotul neregulat al motorului)

MITIȚĂ: Hai, d-le, n'o iei din loc odată?... Ce e?

ȘOFEURUL: Nu mai am benzină, conașule.

MITIȚĂ *(isbucnind satisfăcut):* Cum ai spus d.-le? Na! spune-i și dumnealui!... Poftim, d-le Tăchiță, auzi cu urechile d-tale! Nu mai e benzină!... Ei, te mai întreb odată: unde a intrat dumneaei... în pământ? Și mai fă spirite și acum! Intinde-o pe jos acasă băete!

ȘOFEURUL: Aveți răbdare, conașule. că pentru doi pași mai am eu. Iacă, ici e „Distribuția". Gata, s'a aprins!

(motorul pornește. După două clipe, mașina frânează)

ȘOFEURUL: Un minut, conașule... să-i pun benzină.

(Sgomotul pompei, a! pâlniei, etc.)

ȘOEURU: Gata, conașule...

MITIȚĂ: Stai puțin... Ia strigă-l pe omul ăla încoa!

ȘOFEURUL: Mă, nene...

MITIȚĂ: Ia dă-mi, d-le, și mie un bidonaș pentru brichetă.

OMUL: Acuș, cucoane!... *(pași)* Poftiți.

MITIȚĂ: Na! Oprește restul!... Hai, d.-le, dă-i drumul!

(mașina porneste și după câteva secunde, frânează)

MITIȚĂ: Aici!... Poftim!... Oprește tot!... Hai, Tăchiță!

(Ușe. Scări. Altă ușe)

MITIȚĂ: Ei, acum sântem în biroul meu! Dacă ai în adevăr ceva de spus... aici zidurile n'au urechi,... dă-i drumul!

TĂCHIȚĂ: Mitiță,... mă privești cu neîncredere... dar când oi afla.

MITIȚĂ: Ce e, d.-le, ce e? Nu mă scoate din sărite! Ce soartă ne mai așteaptă?

TĂCHITT: Dezastru, Mitiță, dezastru catastrofal!

MITIȚĂ: Vorbește, n'auzi? Ce, vrei să te sugrum, ca să-ți vie glasul?

TĂCHIȚĂ: Nici nu-mi vine să-ți spun!

MITIȚĂ: Spune, că te omor la mine acasă!

TĂCHIȚĂ: Mitiță... Mitiță... M'a înșelat nevasta, Mitiță!

MITIȚĂ: Cum??

TĂCHIȚĂ: Gugulica mea!

MITIȚĂ *(furios):* Și asta-i tot?

TĂCHIȚĂ *(intimidat):* Tot.
MITIȚĂ: Ieși afară!
TĂCHIȚĂ: Mitiță!
MITIȚĂ: Sau mai bine stai, să te omor!
TĂCHIȚĂ *(plângând):* Mai bine omoară-mă... că nu mai am unde să mă duc. Și ea m'a dat afară. M'a anunțat azi noapte... că azi la 5... *(în hohot)* să mă mut la ăla!
MITIȚĂ: Tu la ăla... sau ăla la ea?
TĂCHIȚĂ *(în plâns):* Ală la ea... și eu, la naiba... Așa e. Pardon.
MITIȚĂ: Azi la 5? Va să zică, asta era întâmplarea care...
TĂCHIȚĂ: Da!
MITIȚĂ: Și eu care credeam... Țara arde și tu... Dar bine, mă nenorocitule, nu puteai să-mi spui asta la cafenea, pe stradă, în mașină, în ascensor?
TĂCHIȚĂ: Mi-era să nu afle lumea, Mitiță!
MITIȚĂ: Și ce vrei dela mine?
TĂCHIȚĂ: Am venit la tine, că tu ești specialist în divorțuri.
MITIȚĂ: Da? Ei. atunci ai venit degeaba! Eu să mai pledez, pe vremurile astea?
TĂCHIȚĂ: De ce nu? Cu cât sunt vremurile mai grele, cu atât trebue să muncim mai mult, ca să trăim.
MITIȚĂ: A, nu, băete! Cât or dura vremurile astea grele, adio avocatură pentru mine! Slavă Domnului, cât a fost democrație, mi-a mers strună! Parlament, parlament... intervenții, intervenții... permise de export, permise de export... aia viață... aia dreptate socială... nu mă plâng!... Acuma? Soluția mea: vezi biblioteca asta?... e încăpătoare, nu?
TĂCHIȚĂ: Teribil de mare e, mă Mitiță! Dar câte cărți ai strâns tu după perdeluțele ei? De ce nu le lași să le vadă lumea, să se uimească de atâta volumărie?
MITIȚĂ: Imi place să fiu modest... Ei bine, Tăchiță, am adunat în biblioteca asta peste 3000 de volume noui-nouțe, cu foile netăiate. De acum încolo, chiar de mâine, mă apuc de tăiat și de citit. Dacă s'a întors lumea pe dos, de ce nu m'aș cultiva și eu? Mă retrag între cărțile mele şi, citindu-le, aștept!
TĂCHIȚĂ: Ce?
MITIȚĂ: Aștept să avem ce mânca! Nemâncat, nu pot și nu vreau să muncesc!
TĂCHIȚĂ: Și mă lași tu pe drumuri, nedivorțat, cu tragedia în suflet?
MITIȚĂ: Asta-i tragedie, d-le? Mofturi, d-le: Tragedie e în sufletul meu, de bun român al democrației de ieri, care văd cum îmi fuge țara din mâini și de sub picioare. In noi ăștia, cari am știut să trăim, cari n'am lăsat să ne scape nici o

bucurie a vieții, în noi se petrece acum cea mai mare dramă a veacurilor. Mie îmi vorbești de suferință? Ce mai poate să-mi dea mie o lovitură mai cruntă, decât ceeace văd că se petrece în jurul meu și ce numai d-ta, cu buna d-tale credință, nu vezi!?... Spune: ce?

TĂCHIȚĂ: De, mă Mitiță... *zi* mai bine: Doamne ferește de mai rău!

MITIȚĂ: Mai rău? Imposibil! Ce? Nu văd ce!

(Se aud în radio niște sgomote confuze)

(Speriat): Ce e asta? Tu auziși?

TĂCHIȚĂ: Parcă a troznit ceva? Acum, nu se mai aude...

MITIȚĂ *(tonul lui normal, infatuat):* Și deci ziceam...

(Troznituri mai tari)

MITIȚĂ: Iar, d-le? Ce e asta? Parcă troznește casa!

TĂCHIȚĂ *(speriat)* Mitiță!

MITIȚĂ: Ce e, d-le? Iar mă sperii degeaba?

TĂCHIȚĂ: Mitiță... parcă a fost cutremur...

MITIȚĂ: Cutremur?...

TĂCHIȚĂ: Parcă... Ușor... Dar a trecut.

MITIȚĂ: Atunci, nu mai mă întrerupe!... *(tonul)* Și deci ziceam...

Ce te închini, d-le, ce te închini?

TĂCHIȚĂ: Doamne ferește de mai rău!

MITIȚĂ: Asta ziceai tu, cobe! In ce mă privește pe mine....

(Troznituri puternice)

(speriat): Aoleu!

TĂCHIȚĂ: Cutremur, Mitiță!

MITIȚĂ: Cutremur, Tăchiță!

TĂCHIȚĂ: Uite la... uite la...

MITIȚĂ: La ce?

TĂCHIȚĂ: Lampa! Lampa!

MITIȚĂ: Hai sub prag!

TĂCHIȚĂ: Sub prag!

(Microfonul redă duduituri variate)

MITIȚĂ *(alergând):* Nu-mi sta în cot, d-le... că n'am loc, de d-ta, nici să mă închin cum trebue!

TĂCHIȚĂ: Fă-ți și tu cruce, Mitiță,.... măcar acum!

MITIȚĂ: Aoleeeeeuuu, Doamne iartă-mă!

TĂCHIȚĂ: Doamne, ai grije de Gugulica să nu rămână singură pe lume!

(Sgomotul încetează)

MITIȚĂ *(voce slabă, leșinată):* Parcă a încetat?

TĂCHIȚĂ: A încetat... Asta a fost pedeapsa lui Dumnezeu, Mitiță.

MITIȚĂ: A încetat, d-le, sau n'a încetat?
TĂCHIȚĂ: A încetat.
MITIȚĂ: Uff!
TĂCHIȚĂ: Pedeapsa lui Dumnezeu...
MITIȚĂ (tonul lui încrezut): Care Dumnezeu, d-le? Hai mai bine în birou, să văd dacă mi s'a spart ceva!

(Pași)

TĂCHIȚĂ: Hai!
MITIȚĂ: Ce e?
TĂCHIȚĂ: Prăpăd, Mitiță! Nu mai ai urmă de geam la bibliotecă. Ia te uită cum curg toate din ea!
MITIȚĂ: Aoleu!...
TĂCHIȚĂ: Dar ce văd, Mitiță?
MITIȚĂ: Ce vezi, d-le, ce vezi?
TĂCHIȚĂ: Cărțile tale... cele 3000 de volume...
MITIȚĂ: Ce e cu ele?
TĂCHIȚĂ: Astea sunt?
MITIȚĂ: Ia te rog să nu te bagi unde nu-ți fierbe oala!
TĂCHIȚĂ: Vai de mine, Mitiță... n'am nimic de zis... Dar ia lasă mă puțin să le văd... să le citesc puțin coperțile... să mă lămuresc și eu ce autori îți plac ție mai mult.
MITIȚĂ: Ia te rog să nu fii ironic cu mine!
TĂCHIȚĂ: Eu nu mai zic nimic, Mitiță... Nu fac altceva decât să citesc ce scrie pe coperțile cărților tale... Ia te uită, de pildă...: lădițe cu ouă Eminescu... pachete de unt Caragiale... conserve Coșbuc... vin Creangă... Salam Goga... șunci Alexandri... săpun Grigore Alexandrescu... șampanie Bolintineanu... macaroane Sadoveanu... unt-de-lemn Vlahuță... saci cu fasole Delavrancea... făină Rebreanu...
MITIȚĂ: Termină, d-le, odată!
TĂCHIȚĂ: ...mălai Negruzzi... magiun Slavici... benzină de brichete Odobescu...
MITIȚĂ: Termină, d-le! Ai înebunit?
TĂCHIȚĂ: N'am înebunit, mă Mitiță... dar m'am cam lămurit de unde vine criza și cam cine sunt ăi de vorbesc mai tare de ea... Ce de cărți, mă Mitiță! Le-ar citi toată capitala pe toate, într'o lună? Mult mai voiai tu să citești... până ți s'o întoarce democrația în țară. Halal, mă Mitiță... fie că cult om o s'ajungi! Numai că... păcat că vrei să te cultivi singur.
MITIȚĂ *(răcnind):* Faci spirite?
TĂCHIȚĂ: Iartă-mă, dragă Mitiță... dar știi tu... eu am în cap cinci halbe la sondă și poate că am vedenii. Mă duc.
MITIȚĂ: Unde?
TĂCHIȚĂ: Mă duc la cafenea... să întreb pe ăi de strigă împotriva crizei, dacă nu cumva or fi și ei tot atât de culți ca tine. Că atunci, noi inculții... o să facem în adevăr foame mare!

MITIȚĂ: Te văd, Tăchiță, că nu pricepi nimic! Să-ți explic eu, așa cum explicam pe vremuri masselor...

TĂCHIȚĂ: Numai vezi, că în loc să te sui la tribună, te-ai suit pe trei șunci Alexandri.

MITIȚĂ: N'are aface! Un bun român, d-le Tăchiță...

TĂCHIȚĂ: Ajunge!

MITIȚĂ: *(dezarmat)* Ce?

TĂCHIȚĂ: Așa e. Am înțeles... Pardon! *(pași)*

MITIȚĂ: De ce pleci, d-le?... Ce-ai înțeles, d-le?

TĂCHIȚĂ *(de departe):* Am înțeles, d-le Mitiță... de ce e bine să se termine odată cu povestea „bunilor români"... ca să-i înlocuim mai repede cu alți oameni mai simpli și mai folositori: cu românii de treabă!

GONGUL

A murit Madam Scarlat!...

de VALERIU MARDARE

CRAINICUL:

Suntem într'o după amiază de primăvară de primăvară... care n'a prea fost primăvară anul acesta. Bărbații au mâncat și s'au reîntors la slujbele și ocupațiile lor. Cucoanele încă n'au ieșit la plimbare. E prea devreme. Strada e liniștită. Rar câte un trecător-doi. Apoi în colț apare vânzătorul de iaurt, cu cobilița grea pe umeri. Iaurgiuuu!... Glasul lui sparge tăcerea: iaurgiuuu!... Se oprește pela case, bate la uși. Iată-l intrând acum în curtea doamnei Anișoara Bârzotescu. Să ascultăm și noi ce se petrece aici...

Un tropăit de pași, o respirație grea de om care a lăsat o greutate din spate, o sonerie, bătae în ușă, apoi un glas țivluit, oltenesc:

OLTEANUL: Iaurgiuuu!... *(un glas dinăuntru strigă „îndată, îndată". apoi o chee se'ntoarce în broască și ușa se deschide):* Să'r't mâna coniță!

DOAMNA A.: Bună ziua, băete!

OLTEANUL: Azi luați?

DOAMNA A.: Firește că iau.

OLTEANUL: Câte?

DOAMNA A.: Lasă-mi numai două, că mai am unul de ieri. Măi băete, dar prea subțiați laptele ăsta din care faceți iaurtul.

OLTEANUL: De unde, coniță. Așa e el, subtire... că va-

cile nici n'au scăpat încă bine la iarbă verde. De, dacă primăvara asta n'a vrut să vie la timp, cum venea în toți anii...

DOAMNA A.: Ei, știu eu că primăvara n'a vrut să vie la timp, dar dacă ați pune și voi mai puțină apă în lapte tot ar fi mai bine. Prea îl stricați.

OLTEANUL: Dar cine strică laptele, coniță, că ne-ar bate Dumnezeu. Să fiu al dracului cu copii mei... dacă laptele ăsta vede ceva apă!

DOAMNA A.: Tu ești însurat?

OLTEANUL: Nu.

DOAMNA A.: Atunci?

OLTEANUL: Așa e el, subțire... dar bun. Uite, coniță Emilia zicea chiar astăzi...

DOAMNA A.: Care conița Emilia?

OLTEANUL: O știți d-voastră. Conița aia de m'a trimis întâi iaurt la d-voastră, astă vară. Stă pe strada Roșiori...

DOAMNA A.: A-ha, Conița Lilica.

OLTEANUL: Da, conița Lilica, ea zicea că nicăiri n'a găsit iaurt mai bun ca ăsta al meu.

DOAMNA A.: N'am mai văzut-o de mult, că stă prea departe. Și nici telefon n'are. Dar când oi vedea-o, să știi c'o întreb... ca să te dau de minciună!

OLTEANUL: Puteți s'o întrebați dacă n'a zis dumneaei așa, că era legată cu mâna de gât...

DOAMNA A.: Legată cu mâna de gât!?

OLTEANUL: Da, cu mâna bandajată și legată de gât.

DOAMNA A.: De ce? Ce i s'a întâmplat?

OLTEANUL: Zicea că s'a tăiat la un deget, la bucătărie și se teme să nu se inficteze sau chiar s'a ifictat... cam așa ceva.

DOAMNA A.: I-auzi, biata de ea, peste ce nenorocire a dat! Și arăta rău la față?

OLTEANUL: De, arăta cam slăbită, cam palidă...

DOAMNA A.: Sărăcuța de ea! Bine că mi-ai spus. Va trebui să mă duc s'o văd numai decât. Ține banii și castroanele goale.

OLTEANUL: Să'r't mâna. coniță. *(castroanele sună când sunt așezate, apoi omul ia cobilița pe umeri)* Hopa!... Mâine după amiază trec?

DOAMNA A.: Firește, ca de obicei.

OLTEANUL: Să'r't mâna.

DOAMNA A.: Bună ziua.

(ușa se închide. cheia se'nvârte în broască, pașii olteanului se depărtează, glasul lui strică liniștea străzii: iaurgiul!)

CRAINICUL:

Doamna Anișoara Bârzotescu, după cum vă puteți închipui, a rămas foarte impresionată de vestea ce a aflat. Trecând în bucătărie dă de Marița, care tocmai descărcă brațul de lemne...

DOAMNA A.: Unde erai când a sunat iaurgiul?

MARIȚA: Am fost în magazie după lemne.

DOAMNA A.: Bine. Ia și castroanele astea cu iaurt și pune-le bine. Auzi că e bolnavă conița Lucica.

MARIȚA: Zău, coniță!?

Doamna A.: Da, s'a infectat la o mână...

MARIȚA: E rău asta?

DOAMNA A.: Sigur că da. E rău, e foarte grav. Poate să-i tae mâna chiar!

MARIȚA: Ţț, țț, țț... Doamne ferește!... Și cum de s'a afectat așa de rău, coniță?

DOAMNA A.: Păi știu și eu? Iaurgiul zicea că s'a tăiat la bucătărie cu cuțitul. Cuțitul o fi fost murdar și dacă n'a dat imediat cu spirt sau cu tinctură de iod, s'a infectat... Ia să întreb la telefon pe conița Cleopatra, poate că o fi fost ea pe acolo și știe mai mult... *(pași prin odăi, un număr de telefon)* Allo, Cleo, tu ești?... Bonjur scumpo. Ce făceai? Ți-am stricat somnul, poate?... Cum, nu dormi niciodată după masă? Nici eu... A, ai o vizită, așa da... Cine?.. Madam Arghirescu? ...Madam Arghirescu?... Atunci te las.. Voiam numai să te întreb dacă n'ai mai fost cumva zilele acestea pela Lilica?... Am auzit că e bolnavă... N'ai fost?... Da, dragă, bolnavă grav, destul de grav... Iți închipui, dacă s'a tăiat la mână și s'a produs o infecție!... Din asta ar putea să i se tae mâna, să se producă o septicemie... Neglijență, sigur, la asta m'am gândit și eu... Cu ce doctor se caută? Nu știu. Dar cred că s'o fi simțit bărbat-su să-i aducă vreo doi trei, să facă un consult serios. Doar n'o s'o lase să moară cu zile... Mă gândesc numai la ce jale o fi acum în casă la ei!... Bieții copii, să rămâe fără mamă, atât de mici!... Ce spui tu?... A, dacă i-a făcut operație?.. Nu știu nimic, dragă. De-aceia ți-am și telefonat, credeam că poate știi tu mai mult... Ai să te interesezi de-acum? Bine, bine, te las cu madam Arghirescu. Spune-i multe sărutări dela mine... Da, da, dacă voi mai afla și eu ceva, îți comunic numai decât. Pa, scumpo!

CRAINICUL:

Cele două cucoane au terminat convorbirea telefonică. Doamna Anișoara Bârzotescu s'a mai răcorit, comunicând vestea și prietenei sale. Dar la celălalt capăt al firului, doamna

Cleopatra Săftoiu e şi mai impresionată de cum a fost întâia oară doamna Anişoara Bârzotescu. Să ascultăm ce se întâmplă-şi acasă la ea. Doamna Cleopatra Săftoiu tocmai închee convorbirea...

CLEOPATRA: Mulţumesc, dragă Anişoaro. Te sărut şi eu... *(lasă telefonul)* Doamne Doamne, cum vin nenorocirile pe capul omului!... Auzi, madam Arghirescu, că Lilica e pe moarte!...

D-NA ARGH.: Care Liclica, dragă?

CLEOPATRA: Lilica Scarlat

D-NA ARGH.: A, madam Scarlat!

CLEOPATRA: Da, dragă, madam Scarlat. Inchipuieşte-ţi, e pe moarte!

D-NA ARGH.: Nu mai spune, madam Săftoiu!

CLEOPATRA: Mi-a comunicat chiar acum la telefon Anisoara Bârzotescu.

D-NA ARGH.: Dar ce-a avut, biata Lilica? Din ce i se trage?

CLEOPATRA: Stiu eu din ce i se trage?! Când îi vine omului ceasul, moare din te miri ce!... O infecţie la mână, o intervenţie chirurgicală, septicemie... mai ştiu şi eu!?... Nici Anişoana nu ştia bine... Dar dacă îi ia mâna şi s'a produs septicemie, atunci nu mai scapă... dacă n'o fi şi murit chiar!...

D-NA ARGH.: Păi sigur. decât să te mai chinui cu ceasurile şi cu zilele până să-ţi dai sfârşitul, mai bine să scapi mai repede!... Biata Anişoara atât de tânără şi de voinică!...

CLEOPATRA: Da, maşer... dar dacă n'are omul zile!...

D-NA ARGH.: Şi nenorocitul acela de Scarlat, care rămâne acum singur cu doi copii mici pe cap!...

CLEOPATRA: Ei, o mai găsi şi el o văduvă... că azi nu e lipsă!

D-NA ARGH.: E adevărat, că mor bărbaţii în războaie! Dar mama vitregă, tot mamă vitregă e! Oare unde are s'o îngroape?

CLEOPATRA: Cred că la Sfânta Vineri. Mă-sa tot acolo e îngropată.

D-NA ARGH.: Mama lui Scarlat?

CLEOPATRA: Nu, mama Lilicăi. Au parcele cumpărate de părinţii ei.

D-NA ARGH.: Vai, vai, nici n'am să pot dormi la noapte! Dacă ai şti cât m'a impresionat vestea asta!...

CLEOPATRA: Şi pe mine!

D-NA ARGH.: Azi râzi, glumeşti — şi mâine rece, sub pământ!... Eu am să te las, madam Săftoiu, că se închid prăvăliile pe Lipscani şi vreau să-mi cumpăr un cordonaş pentru rochia mea cea nouă.

CLEOPATRA: A, ți_ai si făcut o rochie nouă de primăvară?

D-NA ARGH.: Păi se putea să mă las? In pas cu vremea și cu moda... Atunci la revedere, madam Săftoiu.

CLEOPATRA: La revedere, madam Arghirescu și complimente acasă.

D_NA ARGH.: Mulțumesc, asemeni.

CRAINICUL:

Cele două prietene prietene s'au despărțit. Doamna Zizi Arghirescu, grăbită să ajungă în Lipscani, s'a hazardat să ia tramvaiul. Deși vagonul e plin, să ne urcăm și noi, mă_

Atmosfera de tramvai tixit: Avansați înainte!... Taxia vă rog! Ia seama, domnule, că mă calci!... Ce te înghesui așa cucoană!.... Politicoși este bărbații, n'am ce zice: vede femeia cu copil mic în brațe și stă țeapăn pe scaun!... Dacă ați vrutără drepturi egale!... Mai în față, domnilor! ...Poftiți în față, domnilor!....

D-NA ARGH.: Pardon! Pardon! D-voastră coborîți, doamnă!..., Tili, tu ești?

MATILDA: Zizica, ce plăcere!

D_NA ARGH.: Nici nu te_am cunoscut, dragă, pe la spate. Ai slăbit.

MATILDA: Silueta, dragă. Cobori și tu?

D-NA ARGH.: Da. Mă duc aici pe Lipscani să cumpăr un cordonaș pentru rochia mea nouă.

MATILDA: Și eu mă duc acasă.

D-NA ARGH.: Aici stai?

MATILDA: Da, aici în Sf. Gheorghe Am un apartament micuț. M'am mutat de când mi_a murit bărbatul...

D_NA ARGH.: Apropos! Știi că a murit Lilica Scarlat?

MATIDA: Cum? Când a murit madam Scarlat?

D-NA ARGH.: Azi. Adineauri am aflat. Eram la Cleopatra Săftoiu.

MTILDA: Dar ce_a avut, dragă?

D_NA ARGH.: O infecție la mână. L-au tăiat-o... și_a dat în septicemie!

MATILDA: Sărăcuța de ea! Abia acum câteva zile am văzut_o. Era sănătoasă, veselă...

D_NA ARGH.: Apoi în cazuri de astea, totul se petrece foarte repede...

MATILDA: Ia să trec strada, că s'a oprit stop-ul. La revedere, Zizico.

CRAINICUL:

Doamna Zizi Arghirescu a plecat pe Lipscani, în căutarea cordonașului. Doamna Matilda Teohari, impresionată, dar

mândră că poseda o știre senzațională, cum a ajuns acasă, s'a repezit la telefon să comunice trista veste tuturor prietenelor şi cunoştinţelor. Fireşte că printre cele mai apropiate era şi doamna Anișoara Bârzotescu. Tocmai sună telefonul la ea...

DOAMNA A. *(după ce sună telefonul):* Allo!... Bonjur. Tili... Mai nimic, eram îmbrăcată... Cum? A și murit!?..: In câteva ore!?... De sigur, azi după amiază, înainte de patru, a venit iaurgiul și mi-a spus că a găsit-o slabă, palidă, cu braţul legat de gât... cum e aproape șapte... Niciodată nu mi-am închipuit că un om poate să moară atât de repede!... Sărăcuța de Lilica!.... Parcă îmi spunea mie inima, ceva, de am fost toată după amiaza în nervi şi nu-mi mai găseam liniște. Mă îmbrăcasem așa, fără nici un scop... dar acum, singur, mă duc la ea. Numai bine îl prind și pe soțul meu la birou. Am să-i dau un telefon, să mă aștepte... Numai de ași avea norocul să găsesc și un taxi... Mă duc, mă duc numaidecât acolo... Sărăcuța de ea!... La revedere şi mulțumesc, Tili dragă!...

CRAINICUL:

Doamna Anişoara Bârzotescu a avut noroc şi a găsit taxi. L-a găsit şi pe soţul său așteptând-o, după ce primise telefonul dela ea, în poarta ministerului. Mașina stopează în fața domnului Bârzotescu...

DOAMNA A. *(automobilul a oprit, ea deschide portiera nervoasă).* Nicule dragă, haide sus. Sunt sdrobită!... Sunt sdrobită, Nicuşor!... Dă-i drumul șofer. In strada Roșiori...

NICU: Ei, lasă, lasă, ţine-ţi firea! Dacă a murit...

DOAMNA A.: De ce să moară?!...

NICU: Fiindcă toţi oamenii mor!...

DOAMNA A.: Și bietul Scarlat, trebue să fie sdrobit și el...

NICU: Cred și eu, omul își iubea nevasta... Dar cum de nu mi-a spus el mie nimic azi la prânz, că doar ne întâlnim în fiecare zi la aperitive!?...

DOAMNA A.: Cine știe?! Mulţi oameni își pierd capul la durere ...A, uite o florărie. Ar trebui să luăm nişte flori. Lilica mi-a fost prietenă bună. Tu cu Scarlat sunteţi nedes părţiţi... Oprește, şofer, aici, la florărie.

NICU: Ce flori să mai luăm dragă.

DOAMNA A.: Ei, n'o să mergem cu mâna goală la moarte. Barem de ochii lui Scarlat. Hai, dă-te jos odată.

NICU: Mai bine să-i comandăm pentru înmormântare o jerbă ceva....

DOAMNA A.: Asta om vedea noi mâine. Domnișoară, te rog, dă-mi niște flori.

D-RA.: Pentru ce ocazie? Aveţi o nuntă, aniversare...

NICU: Scuzați. Poate vreți să faceți o coroană cu panglici...

DOAMNA A.: Nu, deocamdată numai un buchet modest, pentru acasă...

D-RA.: Poftiți, avem gata pregătite asemenea buchete. Poftiți și nota.

DOAMNA A.: Plătește. Nicule și ia florile tu. Bună ziua, Domnișoară.

NICU: Imi pare că aș merge la o nuntă.

DOAMNA A.: Toate ți se par ție. Dă-i drumul, șofer.

NICU: Zău, eu nu înţeleg chestia asta cu florile la mort. Uite-te la ele. Tulipe, garoafe, roze, roșii şi albe... prea sunt vesele. Când m'o vedea Scarlat cu ele... Omul plânge și eu vin cu florile în brațe...

DOAMNA A.: Așa-i obiceiul și n'ai să-l schimbi tu. Ia seama, șofer, ce erai să ne ciocneşti. La dreapta, la dreapta... asta-i strada Roșiori. Opreşte pe stânga, numărul 17.

NICU: Ține băete, șofer. Nu-mi da restul. *(portiera trântită, o sonerie, ușa se deschide).*

LILICA: Ha, ce plăcere!... Doamna A., scoate un țipăt ușor. Ce surpriză pe voi!... Cum v'a dat în cap să veniți?... Tocmai suntem la un poker. Cu voi numai bine se face a doua masă. Poftiți, intrați, ce-ați încremenit în ușă!?...

DOAMNA A.: Cum?... Tu?... Nu?...

NICU: Vezi bine că nu...

LILICA: A, și ce flori frumoase!... Ce gentilețe din partea dumitale d-le Bârzotescu!... Mulțumesc, mulțumesc!...

NICU: Sărut mâna. N'aveți pentru ce...

DOAMNA A.: Cum, Lilico, va să zică n'a fost adevărat? Totul a fost minciună!?... Tu n'ai...

NICU: Vezi bine că ea n'a...

DOAMNA A.: Tu să taci!

LILICA: Poftiți vă rog, dar poftiți în casă. Haide Anișoaro, domnule Bârzotescu... Ne-așteaptă cărțile.

CRAINICUL:

Și'n casa doamnei Lilica Scarlat — moarta, de! s'a încins un pokeraș în lege. Doamna Anişoara n'a mai suflat un cuvânt despre vestea lansată chiar de ea. Iar domul Nicu Bârzotescu — soțul doamnei — simțindu-se prost și-a luat tălpășița cât mai repede. Focul și l-a vărsat de-abia a doua zi la prânz, la aperitive, chiar cu soțul presupusei moarte, domnul Scarlat...

SCARLAT: Și zi așa, hai, Bârzotescule? Veniși aseară cu flori la nevastă-mea, hai? De-abia târziu am aflat, când am venit acasă.

BÂRZOT.: Ei, la ea! venii la moartă...

SCARLAT: Cum la moartă, bre domnule? Ce, nevastă_mea era moartă?

BÂRZOT.: Păi dacă m'am luat după gura femeilor...

SCARLAT: face haz mereu. Auzi, auzi... S'o omoare pe biata Lilica în două trei ore!... Cum s'a întâmplat asta, măi Bârzotescule?

BÂRZOT.: Parcă eu mai ştiu? Una a prins o şoaptă, alta a transmis un svon... şi fiecare l_a umflat câte puţin!... *(râde și el)*. Dar tot nevastă mea s'a ars, că dela ea a pornit şi tot ea a ajuns cea dintâi acolo!... Numai că m'a târît şi pe mine!... Auzi, să mă duc cu flori la un mort... care mă pofteşte la un pokeraş!?...

SCARLAT: Femeile, măi Bârzotescule. Ele totdeauna au timp de pierdut, au poftă de vorbă... Șoapte, svonuri...

BÂRZOT.: Parcă numai femeile umblă cu şoapte şi cu svonuri, Scarlate. Câţi bărbaţi neserioşi fac la fel...

SCARLAT: Ai dreptate. Ia mai dă, băieţaş, două ţuiculițe. Ele, cel puţin, răspândesc adeseori nu numai svonuri ne_vinovate. Dar bărbaţii care vin să_ţi strecoare la urechi ştiri grave de politică, de război...

BÂRZOT.: Da, da.

SCARLAT: Ăştia fac mult mai mult rău şi nouă, şi prietenilor, si tuturor cetăţenilor.

BÂRZOT.: Da, da. Işi iau înfăţişarea gravă şi-ţi spun că_s lucruri adevărate tot felul de gogomănii. Ba se jură că au aflat ştirea din loc foarte serios sau dela o persoană foarte de în_credere.

SCARLAT: Ai dreptate, Bârzotescule... Ia gândeşte_te, numai iarna asta, câte veşti mincinoase, ţi-au trecut pela urechi, şoptite discret de guralivi? Ba s'a întâmplat cutare lucru, ba cutare trăsnae... Și s'a adeverit din toate? Iată, iarna a trecut şi minciunile s'au spulberat cum s'a spulberat zăpada depe câmpuri...

BÂRZOT.: O-ho, numai eu câte am auzit!

SCARLAT: Și n'ai plesnit pe nici unul?

BÂRZOT.: Cum era să_l plesnesc, dacă ştiam cât e de adevărat sau nu ce spune?

SCARLAT: Dar parcă el ştia? De unde putea să ştie el ceva mai mult decât tine? Vorbea doar să nu_i tacă gura...

BÂRZOT.: Eu, de pildă, am auzit odată că ruşii ne-au dat înapoi din Crimeea, şi că sunt gata să treacă din nou în Basarabia!... Altădată, i-a şoptit cineva că englezii au reocu_pat Singapurul şi că japonezii mănâncă bătae pe capete!... Ba, într'o vreme, cineva mi_a spus, foarte serios, că bolşevicii au intrat în Berlin!...

BÂRZOT.: I-auzi, domnule!? Şi nu l-ai plesnit nici tu?

SCARLAT: Păi nu, că încă nu-mi venise mintea la cap. Dar să mai poftească să-mi spue şi acum...

BÂZOT. *(râde gras):* Zi aşa, hai! Au intrat bolşevicii în Berlin!... Bravo, Scarlat! Băete, plata... şi mai dă un rând.

SCARLAT: Da, domnule!.... Curat vorba noastră: a murit madam Scarlat!

BÂRZOT.: Ha, ha, ha! A murit madam Scarlat! Şi eu cu florile!... Să mori de râs Scarlate!...

GONGUL

BOMBARDAMENTUL

de NICOLAE GARAIS

CRAINICUL:

Suntem la Câmpulung-Muscel. Domnul și Doamna Manolescu, mari proprietari din Constanța, s'au refugiat aici de teama bombardamentelor anunțate la postul de radio Londra, al cărcr colportaj l-au făcut, rând pe rând, oameni cu și fără sentimente patriotice.

Deși protivnic ideei de a-și părăsi casa din Constanța. Domnul Manolescu a trebuit să se supună voinței consoartei sale. Și acum, îl găsim stând de vorbă cu un vechiu prieten din Câmpulung, Teodor Mustață, în casa căruia s'a refugiat.

MUSTAȚĂ: Măi Tudorică, drept să-ți spun, eu nu prea știu lucru mare despre chestia aceea cu un „ultimatum" dat de ruși! Nici de niscaiva bombardamente, cât timp am rămas la Constanța. Noi, dealtfel, am plecat curând după ce s'a declarat războiul... că, tu știi acum, e greu să scapi de gura nevestei-mii! N'am contrazis-o pentrucă nici eu nu mai aveam chef să stau acolo, cu geamurile căptușite în hârtie și fără puțintel pocheraș... Că, de! mai toți rămâneau închiși în casă sau rătăceau pe la Techirghiol din cauza svonurilor ce circulau despre bombardamentele alea ale rușilor.

MUSTAȚĂ: Bine, dar conița Sofia, nevastă-ta, povestește niște lucruri năprasnice! Dânsa a rămas mai mult timp acolo?

MANOLESCU: Da de unde! A venit odată cu mine. Dar așa-i croită limba de m. ere, să sporăvoiască fără odihnă.

Ce, era să se facă de pomină venind aici, fără niciun motiv și nici să mai aibe ce povesti?! Dar, vorba e că ea mai circulă prin lume și are cunoștințe de seamă. Alea tot îi bagă în cap câte și mai mai câte. Ce zici însă, că mi-am lăsat casa pe mâna unui vecin, care, Dumnezeu știe de l_o mai ține până s'o termina războiul! Și-apoi, dacă mi_o răvășì hoții toată casa, pot să-i bag vreo vină omului? Uite, așa stau și mă per_pelesc aici, toată ziulica, căci nu știu ce s'o alege din toată bruma de agoniseală. La vie, încaltea, nici n'am mai avut timp să trec. Nici nu știu dacă a mai rămas cineva pe acolo, dintre logofeți, administrator... he-he! *(oftează).*

MUSTAȚĂ: Hei, dar acum poate tot te-ai putea repezi singur până acolo, ca să vezi ce mai este; căci nu poți sta nici așa cu cuțitul în inimă, toată ziua.

MANOLESCU: Am încercat_o și p'asta! Dar, atât îi trebue Sofichii să-i spun... că_i sare țandăra, mamă-Doamne! Nu mă mai scap de ocările ei o săptămână întreagă. Acum, ce_o fi și pace bună!

MUSTAȚĂ: Ai făcut-o, ai făcut_o! Nu mai ai încotro... Eu zic să trecem, totuși puțintel pe le Boltă. Mai uităm de necazuri și poate mai dăm peste cineva și-i atingem un șpriț... Ce zici?

MANOLESCU *(fatalist):* Să mergem Tudorică, că doar cu atât s'a alege omul din viață!

(Ies. Se aude ușa închizându_se în urma lor).

CRAINICUL:

Doamna Manolescu se află în casa Doamnei Stoicescu, cunoștință nouă, la un pocher, între cuconet. Doamna Mano_lescu împarte cărțile.

D-NA MANOLESCU: Ah! dragă, iar am dat mal. Parcă nu mai sunt în toată firea! Uite, nu pot să-mi mai reviu. Am impresia că în fiecare clipă aud alarma.

D-NA STOICESCU: Fii pe pace, coniță, aici la noi nu se pomenește de așa_ceva... taie!

D-NA MANOLESCU: Bune!... De n'ar fi pocherul ăsta, cred că ași înebuni.

PRIMA DOAMNĂ: V'a prins bombardamentul la Constanța! Am auzit că a fost o grozăvie!?... Passe...

A DOUA DOMNĂ: Deschid eu... 500 potul.

D_NA MANOLESCU: De trei ori!... Ce să_ți mai spun coniță, numai cine n'a văzut, nu poate să știe ce-a fost acolo! Unde mai pui că lumea, la început, curioasă, a rămas pe stradă ca să caște gura la aeroplane...

PRIMA DOAMNA: Și?...

D-NA MANOLESCU: Vă închipuiți ce carnagiu a fost!... Parcă văd și acum!... Mai bat 2000. Ții coniță?

D-NA STOICESCU: Două ale dumitale și trei ale mele...

D-NA MANOLESCU: Am plătit sec, pentru dumneata!... Ce ai?

D-NA STOICESCU: Carré, e bun?

D-NA MANOLESCU: De care?

D-NA TOICESCU: De popi.

D-NA MANOLESCU: Buun! Al meu e de valeți. Culmea, în ce ghinion sunt și azi! Așa mi s'a întâmplat și la Constanța, în ultima noapte, când ne-a prins alarma la soția președintelui. Mă tăia regulat la carte. Și când au început sirenele, cred că am lăsat cel puțin zece mii de lei pe masă. Și n'avea nici pivniță, nici adăpost. A trebuit să alergăm peste drum, la episcopie. Când am ieșit de-acolo, toată casa lor era făcută moloz...

TOATE D-NELE IN COR: Vai! ce oribil! și?...

D-NA MANOLESCU *(cu importanță):* Ce să vă mai spun? O noapte!!... Iar pe la cinci dimineața, hop s'anunță și ultimatul sovietic. In 24 de ore portul trebuia să se predea, căci, dacă nu, totul va fi transformat în cenușă.

TOATE IN COR: Și? ce-ați făcut?

D-NA MANOLESCU: N'am mai zăbovit o clipă! Deși bărbatu-meu se lăsa greu, l-am urnit din loc și-am plecat spre București cu primul tren.

D-NA STOICESCU: Și-acum, ce mai știți despre Constanța? S'a predat portul?

D-NA MANOLESCU: Nu. Dar măcelul ce-a urmat, a fost mai groaznic decât orice. Toate instalațiile portului sunt distruse, iar vapoarele ce veneau pe mare, au fost scufundate; cele din port sunt blocate, nu pot face o mișcare. In fața portului patrulează vasele rusești și bombardează fără răgaz. Așa că, vă închipuiți Dumneavoastră, curg bombele și de sus și dinspre mare.

PRIMA DOAMNĂ: Dar trenurile mai circulă?

D-NA MANOLESCU: Da 'de unde! Numai până la Cernavodă. Și-acolo a fost bombardat podul; s'a prăbușit în apă *(cu competință).* Acolo au bombardat englezii!

TOATE IN COR: Englezii?... Dar pe unde au venit?

D-NA MANOLESCU *(cu importanță):* Din aer. S'au ținut de cuvânt. Mă gândesc ce-o fi pe Valea Prahovei, căci acolo ținteau ei mai cu seamă!

D-NA STOICESCU: Păi, am auzit că Buștenarii sunt în flăcări...

D-NA MANOLESCU: Dar numai Buștenarii?!... Incepem tururile, da?... Dublăm miza?

TOATE IN COR: De_acord!
D-NA MANOLESCU: O carte.
PRIMA DOAMNĂ: Mie trei și zic cip.
D-NA STOICESCU: Cu cip nu se câștigă coniță. Cer 500.
D_NA MANOLESCU: De trei ori!
A DOUA DOAMNĂ: De 9 ori!
D_NA MANOLESCU: Aaa! Toate în joc? Interesant!.... Ia! n'ați auzit nimic?
TOATE: Ce? ce?
D-NA MANOLESCU: Alarma!
D-NA STOICESCU: Nu_i dragă, nu_i, nicio alarmă, a pornit o mașină din loc. Așa fac unii, dinadins, ca să sperie lumea.
D-NA MANOLESCU: Ptiu! Bată_l focul... Coniță, te_am plătit și de data asta. Vreau numai să-ți văd cartea, că m'ai înebunit.
A DOUA DOAMNĂ: Quintă la Popă!
D_NA MANOLESCU: Nu_i bună! A mea e la as!
A DOUA DOAMNĂ: Dar a mea e Royală!...
D_NA MANOLESCU: Formidabil! Exasperant, draga mea! Terminăm tururile și plec, căci înebunesc azi!
D_NA STOICESCU: N'ar trebui să mai joci câtăva vreme! Ca să ți se ducă ghinionul.
D_NA MANOLESCU: Nici n'ai să mai mă prinzi pe la dumneata, o lună întreagă.
PRIMA DOAMNĂ: Poate, până atunci, se termină și războiul!
D_NA MANOLESCU *(compătimitoare):* Ce naivă ești! Războiul ăsta ține cel puțin cinci ani! Armamentul ce_l au rușii e de neînchipuit.
D_NA STOICESCU: Bine, dar nemții i_au decimat până acum, ca pe muște.
D_NA MANOLESCU: Ce importanță are! La 200 mili_oane de oameni, nu joacă rol 10 16 milioane de morți! Rușii l_au lăsat să se rătăcească în stepa lor și_acum să vezi ce_au să mai înceapă!... Nu mi_a spus mie, chiar un ministru de'al nostru?!...
TOATE IN COR *(curioase):* Cine?
D_NA MANOLESCU: Ei, asta nu mai pot să v'o spun! M'a rugat omul să nu_i divulg cumva numele. Nu pot... Ulti_mul tur! Câte vrei, coniță?
PRIMA DOAMNĂ: Trei.
A DOUA DOAMNĂ: Două.
D_NA STOICESCU: Servită.
D_NA MANOLESCU: Și eu!... Când mă gândesc, dragă,

că noi stăm şi jucăm aici şi cine ştie ce se petrece acolo! La Constanța nici nu mă mai gândesc s'o mai văd la noi!... Cip.

PRIMA DOAMNĂ: Vin cu o mie!

A DOUA DOAMNĂ: Eu, nu.

D-NA STOICESCU: Eu vin cu trei.

D-NA MANOLESCU: Hei, de închidere, dați-mi şi mie, fetelor încă trei. Dumneata mai ții, doamnă?

PRINA DOAMNĂ: Nu. Mă retrag.

D-NA MANOLESCU: Aha! Fuga e ruşinoasă, dar e sănătoasă. Dumneata, madame Stoicescu?

D-NA STICESCU: Mai dă-mi şi mie încă 6 mii.

D-NA MONOLESCU *(triumfătoare)*: Poftim, fetițo! Dacă nici de data asta nu te-am prins, atunci...

D-NA STICESCU: Carré!

D-NA MANOLESCU: De popi!

D-NA STOICESCU: De aşi!

D-NA MANOLESCU: Ptiu! Formidabil! *(bate cu pumnul în masă)*. Plec. Să vă fie de bine! Pierd 20 de mii. Au-revoir...

TOATE IN COR: Au revoire.

D-NA STOICESCU *(După ce se aude uşa închizându-se)*: Ce zice-ți de ea?

CELELALTE DOUĂ: Nu mi se pare tocmai normală!...

D-NA STOICESCU: Ia, vă rog, fără bârfeală!...

CRAINICUL:

Ne aflăm acum în familia domnului Chirnoagă, proprietarul unei vii la Leordeni şi a unei case în Câmpulung. Domnul şi Doamna Chirnoagă se află la cină. Discuția se învârteşte tot în jurul svonurilor ce circulă despre bombardamentele sovietice.

D-NUL CHIRNOAGĂ: De ce să-mi vând, dragă, via când văd că nimeni nu se sinchiseşte de svonurile care circulă prin oraş?!

D-NA CHIRNOAGĂ: Asta nu-i un motiv ca să nu fim precauți. Când o să vrem să mai facem ceva, n'o să mai fie timp. Dragă Costine, eu cred că nu trebue să ne astupăm urechile şi să facem pe grozavii.

D-NUL CHIRNOAGĂ: Mă rog mata, cine-mi garantează mie că ceea ce ai auzit, este adevărat?

D-NA CHIRNOAGĂ: Cum, adică n'o crezi pe Manoleasca? Ştii bine în ce cercuri se învârteşte! Femeea nu vrea, la urma urmei, decât să ne facă un bine!

D-NUL CHIRNOAGĂ: Să mă scutească, dragă! Când am să am nevoe de ceva, ştiu eu unde să mă duc! N'am s'o de-

ranjez tocmai pe dumneaei! Spune-i că-i mulțumesc pentru sfaturi.

(Se aude soneria. Intră servitoarea)

SERVITOAREA: Ați sunat Dumneavoastră?

D-NA CHIRNOAGĂ: Nu, Florico! Poate e cineva afară. Ia vezi. *(Servitoarea iese și reintră numai decât).*

SERVITOAREA: E doamna Manolescu.

D-NA CHIRNOAGĂ: Să intre! Ce mai întrebi? *(către soțul ei, șoptit).* Ce-o fi cu ea la noi, la ora asta?

D-NA MANOLESCU *(gâfâind):* Uf! Bonsoir, dragă. Iertați-mă că vă deranjez, dar nu m'a răbdat inima să trec pe lângă casa dumneavoastră și să nu vă comunic ce am auzit... E groaznic!...

SOȚII CHIRNOAGĂ: Ce e? Ce s'a întâmplat?

D-NA MONOLESCU: Bucureștiul e făcut zob! Două sute de avioane au sburat, azi dimineață deasupra lui.

SOȚII CHIRNOAGĂ *(acelaș joc):* Cum se poate? Cine ți-a spus?

D-NA MANOLESCU: Cineva foarte important, care a sosit chiar azi dela București. Iertați-mă, dar nu pot să vă spun cine. Poate o să auziți din altă parte.

D-NUL CHIRNOAGĂ: Bine, dar acela cum a scăpat? Unde era când s'a întâmplat bombardamentul?

D-NA MANOLESCU: In tren. Tocmai ieșise din stație. Noroc că au avut mecanic bun! A dat toată viteza.

AMBII SOȚI: Formidabil!... Și a văzut domnul acela și avioanele?

D-NA MANOLESCU: Desigur! Nici n'a putut să le numere pe toate. E îngrozitor, ce să vă mai spun! Eu mă reped Am auzit că acolo e mai la adăpost. Hei, de am avea pașapoarte până acasă, ca să-l conving pe Tăchiță să plecăm la Timișoara. nu mai mi-ar fi teamă de nimic. Mâine aș pleca!

D-NA CHIRNOAGĂ: Tocmai asta discutam și eu cu Costin, acum. Ne gândim să vindem via dela Leordeni. Cel puțin să mai scăpăm câte ceva.

D-NA MANOLESCU: Și casa, nu?

D-NA CHIRNOAGĂ: Eh! Casa nu prea mai face multe parale! Stăm și noi în ea, pentrucă e dela bătrâni.

D-NA MANOLESCU: Ba, eu socotesc că tot e mai bine să faceți ce puteți, cât mai repede. Pe urmă!...

D-NUL CHIRNOAGĂ: Eu, coniță, drept să-ți spun, am trecut prin două războaie și văd că tot am scăpat.

D-NA MANOLESCU *(ușor batjocoritoare):* Ehei! Dumneata crezi că mai e ca pe vremuri?! Astăzi, nu știi de azi pe mâine, ce se mai poate întâmpla!

D-NUL CHIRNOAGĂ *(fatalist):* Ce-o fi să fie! Nu mai sunt nici tânăr, nu mai am nici de ce să mă ascund de moarte! Mai mult decât sufletul, ce-o să-mi ia?

D-NA MANOLESCU *(mustrătoare):* Da, dar nu ești numai dumneata singur, domnule Chirnoagă! La conița nu te gândești?

D-NA CHIRNOAGĂ: Așa a fost el întotdeauna, egoist.

D-NUL CHIRNOAGĂ *(cu arțag):* Cum am fost, cum n'am fost, știu că n'ai murit de foame lângă mine. Și nici n'am avut nevoie până acum, de doică. Am știut să-mi aranjez treburile singur.

D-NA MANOLESCU *(jicnită):* Văd că sunt de prisos aici.... Am crezut că vă pot face un bine...

D-NUL CHIRNOAGĂ *(tot cu arțag):* Mulțumim!...

D-NA CHIRNOAGĂ *(împăciuitoare):* Scuză-l doamnă Manolescu. E și dânsul supărat azi, că a avut niște necazuri.

D-NA MANOLESCU *(grăbită):* Eu vă las Și, încăodată, vă rog să mă scuzați de deranj. Să dea Dumnezeu să fi fost eu profet mincinos!... La revedere.

D-NUL CHIRNOAGĂ *(morocănos):* Bună seara!

D-NA CHIRNOAGĂ *(blajină și încurcată):* Bon-soir, draga mea. Nu ne ocoli nici de aici înainte. Iartă-ne...

(Se aude ușa închizându-se în urma doamnei Manolescu)

CRAINICUL:

Microfonul nostru se mută acum, din nou, în casa domnului Manolescu. E întunerec beznă afară și dânsa tot n'a sosit încă.

D-NA MANOLESCU *(citește gâfâind crescendo):* ... Casa arsă ...Hoții devalizat... *(scoțând un țipăt sfâșietor)* Tăchiță! Nu se poate!

D-NUL MANOLESCU *(calm si crud):* Ba se poate! Cum s'a putut cu bombardamentele dumitale?

D-NA MANOLESCU: E o farsă!

D-NUL MANOLESCU: Ba e adevărat! Chiar, prea adevărat!... Acum ești mulțumită? Dumneata m'ai silit să viu aici și să-mi las avutul pe mâna străinilor și a hoților!...

D-NA MANOLESCU *(se repede la telefon):* Trebue să lămurim imediat toată chestia. Dau eu un telefon...

D-NUL MANOLESCU: Unde?

D-NA MANOLESCU *(furioasă):* La Constanța! Unde vrei în altă parte?

D-NUL MANOLESCU *(batjocoritor):* Dar, parcă spuneai că Constanța a fost ștearsă de pe fața pământului?!..

D-NA MANOLESCU: Te rog să nu mă provoci!... Centrala? Duduie, te rog, dă-mi cu taxa aici, Constanța, birourile Episcopiei, foarte, foarte urgent!...

D-NUL MANOLESCU *(sarcastic):* Nu cumva vrei să-l scoli acum și pe episcop?

D-NA MANOLESCU *(din ce în ce mai nervoasă):* Tăchiță, Tăchiță, te rog încetează!... Aloo? Da?... Constanța? Cine e acolo?... A a a! Domnul Popescu dela Episcopie? Bonsoir Domnule Popescu. Iartă-mă că te deranjez la ora asta. Aici vorbește doamna Manolescu, vecina dumneavoastră... Cum? A ars?... Tocmai am primit telegrama dela domnul Pandrea! Ați fi bun să-l chemați la telefon? Mulțumesc! Sunteți foarte drăguț...

D-NUL MANOLESCU: Te rog, acum lasă-mă să vorbesc eu, că tu incendiezi receptorul cu nervii tăi... Alo?... Bună seara domnule Popescu! Cum spui?... A ars tot? Și casa lui Ivanciu din spate?... Grozav!... Din cauza bombardamentului, desigur. Nu?... Cum, n'au fost bombardamente?... Și portul funcționează, spui dumneata?... Nici vapoarele rusești n'au intrat în port?... Alo?... Da! domnule Pandrea?... Ia spune-mi dragă, ce s'a întâmplat? Ce a fost pe acolo?... Crezi că niscaiva hoți, hai?... Dar bombardamente n'au fost?... Cum?!... Circulă și trenurile?... *(mirat)* Dar podul dela Cernavodă?!... Intact?... Formidabil! Mulțumesc, domnule Pandrea! Mâine sunt acolo! Bună seara! *(se aude închizându-se receptorul. Apoi către doamna Manolescu).* Hei?! Iți place madam?! Opera dumitale! Cunoștințele dumitale bine informate! M'ai târât pe aici ca pe un câine, de zgardă... Dar, acum, s'a terminat! A cântat destul găina! Mâine plecăm!

D-NA MANOLESCU *(implorătoare):* Tăchiță, te rog, nu face prostii!... Mai așteaptă! Am o veste înfiorătoare!...

D-NUL MANOLESCU *(furios):* Ține-o cucoană pentru dumneata! Pe mine nu mă mai întorci din drum!...

D-NA MANOLESCU: Tăchiță! Bucureștiul a fost făcut zob!...

D-NUL MANOLESCU *(batjocoritor):* O fi fost, cum a fost și Constanța!

D-NA MANOLESCU: De data asta e adevărat. Mi-a spus-o...

D-NUL MANOLESCU *(întrerupând-o):* Iar ți-a spus cineva serios!... Să-i fie de bine și lui și dumitale. Eu plec! Poți să și divorțezi! Rămâi aici să pui radio Londra. Poftim, și-acum poți. E zece și jumătate... Ora dumitale!

D-NA MANOLESCU *(deschizând aparatul de radio, caută să prindă postul Londra. Cu importanță):* Ba, bine că nu!... Am să ascult gogoșile Berlinului?!... Te rog, fă nițică liniște! *(se aude postul de radio Londra).* ...„de armatele lui Timoșcenko. Intreaga armată germană este acum prinsă în-

-tr'un formidabil cleşte. Bombardierele sovietice stăpânesc văzduhul României. După un violent bombardament executat asupra Bucureştilor, oraşul Câmpulung-Muşcel a fost transformat în cenuşă"...

D-NUL MANOLESCU: Ai auzit?... Câmpulungul a fost prefăcut în cenuşeă!... Oraşul ăsta, unde suntem acum şi unde nu mai pridideşte omul la pocher şi la sprituri!... Ei, îţi place ?

D-NA MANOLESCU *(consternată):* Cum se poate aşa ceva. Trebue să fie o confuzie!...

D-NUL MANOLESCU: Confuzie sau neconfuzie, închide aparatul madam, că-l fac zob! Şi dumneata bagă-ţi minţile în cap!

D-NA MANOLESCU: Tăchiţă, *(ofensată)* nu-ţi permit!

D-NUL MANOLESCU *(aspru):* Nici nu te întreb dacă-mi permiţi ori nu! Mâine să fii gata de plecare. Eu mă duc să mă culc... Noapte bună!...

GONGUL

CUPRINSUL:

TEATRU

Societatea Națională
de Editură și Arte Grafice
„DACIA TRAIANĂ"
București, Strada Sărindar 5-7-9
Inmatriculată sub Nr. 156/1942
la Reg. Of. Com. București